

ព្រៃន្យាយន

បច្ចេកវត្ថុ
ពោលអំពី
មគ្គប្បជិថា

ព.ស.២៥៤៨

ព្រៃលយោន

នាគនី ៣

ពោជន៍តិ

អត្ថប្បដិចនា

៩. ៩ . ២០១៨

(ចម្លាស)

ហាយ ចំនួន - អុម វិរ៉ោង

ចង្វែមតាមបណ្តុះបណ្តាល

**Mental Development in
Daily life**

អាស៊ូនជា

ទ្វោបក្រុងសារតី ឬ ក្នុងទីនោះដែន ឬ លុះកិត្តិនោះអន្តូយក្នុងទីផ្សេះ
 សមត្ថរបៀប កំក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ានីនេះថា បពិត្រព្រះអន្តូដៃ
 ចម្រៀនសូមព្រះមានព្រះភាគទ្រឹសំដែនធិនិជ្ជជាយសវន្ទបដលីព្រះអន្តូ
 ឬ បេ ឬ ខ្លួនព្រះអន្តូនិងមានចិត្តបញ្ហានៅកាន់ព្រះនិញ្ញាន ឬ សម្រាននោះ
 ធានាយតិរយាបចាំនៅ ៥ ឬ កិត្តិកាលត្រូវអរ លើយោះថា ជាប់ (អន្តាក់) មាន
 កាលកិត្តិមិនត្រូវអរ លើយោះថា រួចបាក (អន្តាក់) មានមាន
 ចិត្តបាប ឬ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ខ្លួនព្រះអន្តូយល់បៀប បពិត្រ
 ព្រះសុគត្ត ខ្លួនព្រះអន្តូយល់បៀប ឬ ម្នាលកិត្តិ ចុះភាសិតដែលតបាតត
 សំដែនធានាយសវន្ទប តើអ្នកយល់សែចកិត្តធានាយពីសារដួចមួចនៅ ឬ
 បពិត្រព្រះអន្តូដៃម្រៀន កិត្តិកាលត្រូវអន្តូរួចបេ ឬ នូវរៀន ឬ
 នូវសញ្ញា ឬ នូវសញ្ញារ ឬ នូវរីញ្ញាណ លើយោះថា ជាប់ (អន្តាក់) មាន
 កាលបៀមិនត្រូវអរឡើង លើយោះថា រួចបាក (អន្តាក់) មានមានចិត្តបាប ឬ
 ម្នាលកិត្តិ ប្រែកបៀប ឬ ម្នាលកិត្តិ ត្រូវឈាមសំបៀប ឬ ឬ

សម្រាប់ :

ស- ការស្អាយ

ន- ការនេះយ

ពាណិជ្ជកម្ម

ក្រសួងពេទ្យ នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រជាធិបតេយ្យ នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះពុទ្ធក្តី

ឧបាសក សន ម៉ារី

ដើម្បីជួយជាតិ និងអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

ប្រចាំឆ្នាំ ១ ឆ្នាំ ២០០៦

ស្ថាបន្ទូល ក្រសួងពេទ្យ នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

ប្រធានប្រឈម នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

ស្ថាបន្ទូល ក្រសួងពេទ្យ នគរបាល រាជធានីភ្នំពេញ

..... !

ប្រធានប្រឈម , ក្រសួងពេទ្យ ១០ កំពង់ក្រោម ព.ស. ២៥៤៨

២៣ - ១១ - ២០០៦

បាយ ចំណែន , អីម នីយា

ស- ទីនឹងថា ការបម្រើនសតិប្បញ្ញតនមានប្រយោជន៍ ប៉ុន្តែទីនេះ
មិនទាន់ដើងថា នីងបម្រើនសតិភុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ធានដូចមេច តើលោ
ណាគប្បៀចបម្រើនសតិប្បញ្ញតន ព្រោះទីជាប់រវំល័យការងារ ។

៥- ការបម្រើនសតិប្បញ្ញតន គឺជាការសិក្សាដើងអំពីជីវិតប្រចាំថ្ងៃពីត ឬ
ជើងចំពោះការងារជើងចំពោះទួនុន តើសេចក្តីពីយ៉ាងណាទៀតបាមុនស្ស
យ៉ើងប្រើនតែបង់ជើងរៀនរបស់អ្នកដែល ក្រោមអំពីទួនុន ព្រោះមានព្រោះ-
ការទ្រួនប្រៀបបានជើងប្រចាំថ្ងៃ ការរចំជើងចំពោះទួនុន ប្រសើរជានការជើង
រៀនអ្នកដែល ។

ភុងវិស្វុទិមត្ត តួឡើជនិទ្ទេស មានសេចក្តីថា ព្រោះមានព្រោះការ
ទ្រួនប្រើមិនឈ្មោះនានការជាអ្នកទៅវីនិង ស្រីបរិភោះ ១ ពាណ់នាក់ ដែល
មកតាមរកព្រោះមហាកប់នពមទំនបរិភោះ យើង សូមរឿងយក្សុងទិន្នន័យ
ព្រោះអ្នក ព្រោះនានុទូលស្សរប់ “បពិត្យព្រោះអ្នកជើងបម្រើនព្រោះអ្នកទ្រួនប្រើយើង
ព្រោះរាជ្យដែរប្រុង ? ” ព្រោះមានព្រោះការត្រាស់ប់ “ព្រោះនានិត្យការស្រួល
រកព្រោះរាជ្យប្រសើរប្រុង ប្រសួលរកទួនុនធនុនប្រសើរជានក ” ព្រោះនានិត្យប្រុង
ប់ “ស្រួលរកទួនុនធនុនប្រសើរជានក ព្រោះអ្នក ” ដូច្នេះ ទិន្នន័យសម្រេច

ធមិដល់ព្រះនានអនាគារទៅវីដលប្រចាំប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីព្រះនាន
ព្រមទាំងបរិភេទ ១ ពាណិជ្ជកម្ម តាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិដល់ ព្រឹកអាមាត្យ
តាំងនៅក្នុងអនាគារមិដល់ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអរបត្តដល់ ។
ការប្រមិនសតិប្បញ្ញត្តិ មិនមែនអ្ន័ដលប្រការអំពីវិធីប្រចាំថ្ងៃ តើ
ការមានសតិរបៀកដីនូវកូណៈរបស់នាម និង រប ដើម្បីដល់ប្រចាំថ្ងៃ តើ
ដីវិធីប្រចាំថ្ងៃនោះ តើ ការប្រមិនមគ្គមានអន្ត ៨ ។ ប៉ុមានអ្នកូណាគេតេ
ពោលថា មិនមានពេលរៀលបាប្រមិនសតិប្បញ្ញត្តិវិបស្សោនា កំព្យោះគេ
មិនពាណិយល់ថា មគ្គមានអន្ត ៨ នោះ តើអ្នេ ។

ស- មគ្គមានអន្ត ៨ នោះ តើអ្នេ ដូចត្រួតឱ្យសតិទេ ហើយថា បាច់ទេ
ចំពោះការដីជប្បាស់អិរិយសច្ចុងមិ និងដើម្បីរៀបសំយ៉ែនបានលប្បស្រែ ។
និង ដូយឲ្យរៀបសំយ៉ែនដើម្បីនាទីរបស់យ៉ែនបានលប្បស្រែ ។

ន- ប៉ុពោលដល់សការជមិ កំគនិនដីជប្បាស់ សការ៖នោះ ជាចមិ
ប្រកទុក មិនដឹងទេៗ កើនិយល់មិនបានប្បាស់មគ្គមានអន្ត ៨ នោះ
ជាបរមគ្គិជ្ជប្រកទុក បរមគ្គិជ្ជមាន ៤ ប្រកទុក តើ ចិត្ត បែតសិក
រប និង និញ្ញាន ។ មគ្គមានអន្ត ៨ ជាបែតសិកទាំង ៨ ជាសោកណា-

បច្ចសិក កែតជាមួយសោភណាបិត ដែលរបៀបដីនលក្ខណៈរបស់នាម
និង រប ឱ ការរបៀបដីនលក្ខណៈណារបស់នាម និង រប ជាការចម្លៀន
មគ្គមានអន្ត ៥ , ឧណៈណាបច្ចសិកធិនដែលជាមគ្គមានអន្ត ៥ មិន
កែតជាមួយសោភណាបិត បិតដែលដីនច្បាស់និញ្ញន ឧណៈនោះ ក៏ជា
លោកិយធិន ឧណៈណាបច្ចសិកដែលជាមគ្គមានអន្ត ៥ កែតជាមួយ
សោភណាបិត ឧណៈនោះ ក៏ជាលោកិត្តមគ្គ ឱ

សុមស្តូរថា មគ្គមានអន្ត ៥ ដូចត្រឹនិនសតិទេ , សតិជាអន្តមយ
កុន្លមគ្គមានអន្ត ៥ គឺជា សម្ងាត់ ការរបៀបត្រូវ យើន្តជាបាបេយថា
សតិកែតជាមួយសោភណាបិត សតិជាសម្ងាត់កុន្លមគ្គមានអន្ត ៥
កាល កែតរមជាមួយបញ្ហា ដែលយើព្យាព្យាកុន្លមគ្គមានអន្ត ៥ របស់
របស់ ដែលប្រាកដតាមផ្លូវ ក្នុង ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ បិត
ឧណៈណាប ដែលសតិកែតទេឡើង របៀបដីនលក្ខណៈរបស់នាមធិន
របស់ ដែលប្រាកដ ឧណៈនោះក៏ជាការចម្លៀនមគ្គមានអន្ត ៥ ឱ

ស- ប៊ូជូឡាឃោះ អារម្មណីរបស់មគ្គមានអន្ត ៥ នោះ ក៏តី លក្ខណៈ
របស់នាមធិន របស់ ដែលប្រាកដតាមផ្លូវ ក្នុង ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត

កាយ ចិត្ត មេនទេ ។

ន- ត្រូវហើយ

ស- បានដើរជា អារម្មណ៍របស់មគ្គមានអន្ត់ ៥ នៅ៖ តីជាមហាសាស្ត្រប្រជាន ៤ តី កាយ នៅនា ចិត្ត ធមិ , សំឡើង ជាសាស្ត្រប្រជាន បានទេ ។

ន- សំឡើង មានពិត្យទេ

ស- មានពិត្យ

ន- ហេតុដូចមេចបានជាពោលជា សំឡើងមានពិត្យ

ស- អ្នកណា ១ កីបានពួសំឡើងតាមដ្ឋានត្រប់ត្រង់ក

ន- បើសំឡើងជារតីជើងបានតាមដ្ឋានត្រប់ត្រង់ក និងមិនគូររលូកជើង

លក្ខណៈរបស់សំឡើងប្រុ ?

ស- ត្រ

ន- សំឡើងជាអារម្មណ៍មួយក្នុងមហាសាស្ត្រប្រជាន ៥ នៅ៖ សំឡើង មានពិត្យ និងជើងបានតាមដ្ឋានត្រប់ត្រង់ក បើរលូកជើងលក្ខណៈរបស់សំឡើង រើយ ១ ញ្ញយ ១ កីនិងជើងជា សំឡើង ជារបធិមួយប្រភេទដែលកែត

ទ្រឹះ ហេីយរលត់ឡើងជាចម្បតា ។

ស- ការដើរជាតុក ជាសតិប្បញ្ញជានប្រាង ?

ន- ការដើរជាតុក មានពិតទេ

ស- មានពិត ។

ន- បើមានពិត កើជាសតិប្បញ្ញជាន គ្រប់វិធីដែលជាសការដើរជាមួយ ពិត

ដើរជានតាមផ្លូវ តំបន់ ត្រប់រក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត

ជាសតិប្បញ្ញជាន សតិរលីដើរជានគ្រប់រៀល ។

ប្រសិនប័ស្សរជា មគ្គមានអន្ត ៥ ចាំបាច់ប្រាង ភុំជារដើរជានគ្រប់រៀល
អរិយសច្ចុប្បន្ន តីជាការចាំបាច់ណាស់ ព្រោះមិនមានផ្លូវដែលទេត្រូវយោ

កាលដើរជានគ្រប់រៀលសច្ចុប្បន្ន តីសាតាបន្ទះ: កំណើនការដើរជានគ្រប់រៀល

ឱសជា មានតួនបានដោយសម្រេចដោយការចម្លៀនបញ្ហាដើរជានសការ-

ជមិតាមសប្តកិត្តិតជា មានតែនាមជមិ និង របជមិបុរិណារោះ ក្រោពី

នាមជមិ និង របជមិ មិនមានអ្នត្រូវយោ ។

សូមស្សរបន្លែមទេតជា មគ្គមានអន្ត ៥ និងធ្វើឲ្យយើងមានសប្តកិត្តិ

សុខប្រើប្រាយ ? និងដើរជានគ្រប់រៀលនាន់ដើរការពេលប្រាប់មុន ?

កិលេសរបស់យើង ធ្វើឡើយឱ្យមិនមានសេចក្តីស្មោះ និង គ្រាមេះកើដីជាបា
ជីវិតនេះដូចប្រទេសការលំបាកពិតៗ ឧណា៖ដែលកំពុងចារម្រឿនមតិមានអ្នក
៨ នៅ៖ កិលេសកើមិនទាន់របត់អស់ តែកើមានបញ្ហាដានដីជាសេចក្តីពិតៗ
របស់ជីវិតប្រើប្រាស់ ហើយលើជីវិតរបស់ខ្លួនជាប្រើប្រាស់
ការជាប់ជីថាកំជាមួយអ្នកដៃទែន កើមានការធ្វាស់បាន យើងនឹងបានយល់
ដល់អ្នកដៃទែនប្រើប្រាស់និងមានសេចក្តីមេត្តាក្នុងការប្រើប្រាស់ការបែប
ប្រមូលសតិប្បញ្ញត្រ កើជាបច្ចុប្បន្នឡើងក្នុងកុសលប័ណ្ណប្រើប្រាស់ ពេលធ្វើ
កិច្ចការងារប្រចាំថ្ងៃជាយកុសលប័ណ្ណ អ្នកមានគិតទេប៉ា និងធ្វើការងារ
បានយ៉ាងល្អប្រសិរីយ៉ាងណា ។

ស- សូមលោកប្រាប់ប៉ា មតិមានអ្នក ៨ នៅ៖ ជាសាកណា-
បេតសិក ៨ ដូន និងត្រូវកែតាមយចិត្តដែលបានប្រមូលសតិប្បញ្ញត្រទាំង
៨ ប្រា ។

ន- ប្រើប្រាស់មែនជាលោកកុត្តរប័ណ្ណ បេតសិកដែលជាអ្នកមតិ ៨ នៅ៖
មិនកែត្រប៉ាទាំង ៨ ទេ ។

ស- អ្នកជាមតិអ្នកដំបូង ក្នុងមតិមានអ្នក ៨ ។

ន- មតិអង្គដំបូង គឺ សម្ងាតិជី ការយើញ្ញត្រវ ប័ណ្ណនមានការ
យើញ្ញត្រវក្នុងនាម និង រប និង ក្នុងការបងិបតិដែលជាការចម្លៃបញ្ចា
ក់ចម្លៃមតិអង្គ ៩ មិនបាន សម្ងាតិជីជាបញ្ចាំដែលដឹងលក្ខណៈរបស់
នាមធមិ និង របធមិ ដែលប្រាកដដួរក្នុក ត្រចៀក ប្រមុះ អណ្តាត
កាយ ចិត្ត ។

ក្នុងសំយុត្តិកាយ មហាការវត្ថុ សុរិយបមសុត្រី ១ មានសេចក្តីថា
“ ម្នាលកិកទាំងឡាយ កាលព្រះអាទិត្យនិងរោគ វត្ថុដែលកែតម្រូវ
វត្ថុដែលជានិមិត្តមកមុន គឺ ពន្លឹះពណ៌មាស យ៉ាងណា វត្ថុដែលជា
ជានិមិត្តមកមុននៃការត្រាសំដើងអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពីត
គឺ សម្ងាតិជី កិច្ចបញ្ចាន ។

កិកអកមានការយើញ្ញត្រនិងសង្កែមបានបា និងដីនតាមសេចក្តីពីត
បា នេះទីក នេះទីកសមុទ្រឃើយ នេះទីកនិករិករាជ នេះទីកនិករិករាជនិងបងិ-
បទ ។

ម្នាលកិកទាំងឡាយ ព្រោះជូន អ្នកទាំងឡាយគប្ប័ន្ធសេចក្តី
ព្រាយាមដីម្បៃនិងតាមសេចក្តីពីតបា នេះទីក នេះទីកសមុទ្រឃើយនេះទីក-

និករាជ នៃក្រុងនិករាជគារមិនបានបាត់ ។

យើងគប្បីដីនូវបំណានប្រាថ្ញាបោ តែបម្រើនមតិមានអន្ត់ ៥ ដើម្បីអ្នក
តែអ្នកបម្រើនមតិមានអន្ត់ ៥ ដើម្បីអ្នក ៥

ស- ចម្រើនមតិមានអន្ត់ ៥ ដើម្បីរំលែកតំកិលេសគ្រប់ប្រកែទ ជួចជា
សេចក្តីក្រាល ការប្រែប្រឈម សេចក្តីកំណាល់ ជាដើម រួមសេចក្តីមកថា
ដើម្បីរំលែកតំកិលេសគ្រប់យ៉ាង ៥

៥- មនុស្សដោយប្រើប្រាស់គឺតុលាការ ការចម្រើនវិបស្បោនាគារដោះស្រាយ
បញ្ហាវគ្គបំពាក់មួយគ្មាន តាន់ពេល តែគឺតុលាការ រំលែកតំកិលេសបាន
ពាន់ពេល ៥ យើងសន្យាកិលេសប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់
មិនបាន និងរំលែកតំកិលេសក្នុង ៥ យ៉ាងណាបាន ? ប៉ុន្មោមិនពាន់ដើង
ចូរសំអិយសច្ចុងមិ ចំណុចសំខាន់របស់ការចម្រើនវិបស្បោនា ដើម្បីដីន
ការពិតនូវអ្នកដែលប្រាកដដឹងប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីកម្មាធការយើងឡើង សម្រាប់
ដែលនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់
តែម្រោងបុរាណៗ ៥ សេចក្តីកុងសំយុត្តិកាយ ឯន្តរោគ នាក់ស្អែក
ពោះមានពោះកាតប្រើប្រាស់ត្រាស់សម្រេចបោ ៥

“ ម្នាបកិត្តទាំងឡាយ ស្មាមម្រាមដែល រំម៉ឺនប្រាកដ ប្រ
ស្មាមមេដែល រំម៉ឺនប្រាកដដូចជាការបំបិតរបស់មេដានហើយ ប្រ កុនដាន
ហើយ តែមេដាន ប្រ កុនដានហើយនៅ៖ មិនអាច ដើរបានបាន ថ្វីនេះ
ដួងការបំបិតរបស់យើងស៊ិកទៅប្រមាណាបុរិណាលោក បន្ទិចទៅតនឹងស៊ិកទៅ
ប្រមាណាបុរិណាលោក ថ្វីមុន ១ ស៊ិកបានប្រមាណាបុរិណាលោក មេដាន ប្រកុនដាន
ហើយនៅ៖ មានការដើរត្រួមតែបុរិណាលោក ស៊ិកទៅហើយ ស៊ិកទៅហើយ
ដោយពិត យ៉ាងណា ” ។

សេចក្តីយើញុសបាន ជាតុវិន និងជូរស្រាវបុរិប័ណ្ឌ ទៅ
ដែលសតិវបិកដីនលកុណារបស់នាម និង រប តែយើងមិនដើរបាន និង
អស់ទៅក្នុងថ្វីណាមួយ ។

ស- តែ ប្រសិនបៀកំពុងមានសេចក្តីក្រោតក្រីន ជាប់ចិត្ត ប្របាន កំពុង
ទិន្នន័យ សតិនឹងកែតបានយ៉ាងណា ។

ន- ទិន្នន័យដែលជាបោកមួលចិត្ត ប្រ ទោសមួលចិត្តនោះ និងមាន
សតិកែត្រមជាមួយមិនបាន កាលបរិអកុសលចិត្តរបត់ទៅ សតិកែត្រ
ទិន្នន័យដីនបាន អកុសលចិត្ត ជាមធ្យមួយប្រកទបុរិណាលោក ។

ស- ចុះប័ណ្ណត្រូវរោងកែវ: ឬ ទោស់គ្របសន្តត់ សតិកៅតមិនបានបុ

ន- បុគ្គលិយប្រើនគិតយ៉ាងនៅ: ព្រោះមិនទាន់យល់ក្នុងរៀង

ចប្រើនមតិមានអន្ត ៥ ទីជីន ចំពោះបុគ្គលិយប្រើនគិតទៀន្មី

រហូតលប់បង់សការ៖ដែលកំពុងប្រាកដក្នុងឧណារោះនៅ: គេគិតថា គ្នានូរ

បិតតាមៗមានក្នុងឱ្យលើដៃនៅម៉ែន ក្នុងឧណារោះដែលធ្វើយ៉ាងនៅខ្លះ: យ៉ាងនេះខ្លះ

ដើម្បីឲ្យមានសតិប្រើន ១ កីព្រោះការយើង្ហាគុសថា ជាតុខន អ្នកដែល

ធ្វើយ៉ាងនៅ: គឺ ត្រូវការបង្ហាប់បញ្ចាបិត ក្នុងការចាប្រើនមតិមានអន្ត ៥

បុនីយម៉ោងទៀត មិនធមាបជិបទនៅ: សតិរលើកដីនលក្ខណៈរបស់នាម

និងរូប ប្រកែទណាកំបាន ដែលកំពុងប្រាកដ ជាមកុសលើមកិត្តបាន ៤

អ្នកដែលត្រូវការបង្ហាប់បញ្ចាបិត មិនដីនសការដឹងមិតាមសេចក្តីពិត

គេបានត្រួមតែគិតថា សេចក្តីប្រាប់នៅ: គ្នានូរសុប់ទីម គេមិនដីនថា

ជាមេរោង: បើគ្រាន់តែត្រូវការ ពេញចិត្តក្នុងវត្ថុដែលស្មាត ១ និង ក្នុង

សំឡើងពីកេរោះ ១ ជាដើម រោងកោដ្ឋានការប្រាប់ជីវិ៍ន្តកា កីជា

ទោស់ព្រោះប័ណ្ណដីនលក្ខណៈរបស់រោងកោដ្ឋានការប្រាប់ជីវិ៍ន្តកា ជាតុខន

ក្រោះប័ណ្ណជានៅ: គេមិនយើង្ហាកាទគ្នានូរសុប់ទីមរបស់មាសមូលបិត

គេមិនដឹងថា ឧណាណាមានមោហ៍ ព្រោះមោហ៍ មិនកៅតជាមយល់
 មនស្បរៀនទៅ និង ទាមនស្បរៀនទៅ តែកៅតជាមយល់បេក្ខារៀនទៅ គេមិន
 ដឹងថា ឧណាណៃដុលដឹងទន្លេនៅ ។ នៅ៖ ជាអកុសបច្ចុប្បន្ន យើង
 គប្បីយើងទៅសរបស់មោហ៍មួលបច្ចុប្បន្ន ឧណាណៃដុលមិនមានសតិទេៗ
 ក៏ជាមោហ៍មួលបច្ចុប្បន្នដោយប្រើន ។
 មោហ៍ក្នុងថ្វីនេះ ជាបច្ចុប្បន្នកៅតមោហ៍ក្នុងថ្វីមុខ យើងនៅតែ
 វាទូនមិនដឹងលក្ខណៈរបស់សការដុំបុន្ថានកព បុន្ថានជាតិទៀតហេត ប៉ុ
 មិនបានចារម្លៃបស្បនាមិនរកឱកដឹងលក្ខណៈរបស់អកុសបច្ចុប្បន្នដោយ
 ចំពោះ ហើយគឺតិចថា គ្នរសប់ទីមណាស់ ដូចជាបច្ចុប្បន្នដុលមានការប្រាថ្ញា
 យ៉ាងខ្សោយក្នុងក្នុង និង ទោស៖ ជំនួសកន្លែងដុលត្រូវរលីកដឹងនូវលក្ខណៈ
 របស់សការដុំទៅនឹងឆ្លាយនោះ ក៏ត្រូវប់ជាព្យាយាមបង្ហាប់បញ្ញា ប៉ុ
 យើងព្យាយាមបង្ហាប់បញ្ញាសការដុំ ក៏ព្រោះការយើងទូទាត់សថា ជាតុទី
 និង មិនមែនជាថ្មីបែបដឹងអកុសបច្ចុប្បន្ន ព្រោះការបង្ហាប់បញ្ញា
 មិនមែនជាការបង្ហាប់បញ្ញាសការដុំទេ តែជាការរលីកដឹងលក្ខណៈ
 របស់សការដុំដុលកំពុងប្រាកដ មិនគប្បីទៀត ប៉ុចំពោះសការដុំ

ផែលកំពុងប្រាកដ សូម្បីជាមកសហបិតក៏ដោយ កើមានការប្រែប្រួល
 សការជមិផែលកៅតទ្វីនប្រាកដយ៉ាងណា គប្បីរលីកដីនូវលក្ខណៈ
 របស់សការជមិនោះ ។ វិញ ការកួនលក្ខុនក្រឹងលក្ខណៈ និង ទោស់នោះ
 គឺ មិនមានប្រយោជន៍ ហេតុអ្នក កើមិនរលីកដីនូវក្រឹងទណោះនោះថា មានត្រួម
 តែនាមជមិ និង រលីកដីនូវលក្ខណៈរបស់សការជមិជំនួយ ។ ផែលប្រាកដ
 ធែន ហើយកើតុនដីនូវថា មានសការជមិប្រើប្រាស់ ផែលនោះមិន
 ទាន់បានរលីកដី យើងដីនូវលក្ខណៈរបស់ការដីនូវក្រឹងសភាពព្រៃដីយោ ។
 ហើយប្រាន់ ប្រជើនតែសេចក្តីប្រព័ន្ធដែលបានបញ្ចប់ និង សេចក្តីមិនប្រព័ន្ធ
 រៀបចំបាន មោហ៌ តែបានដីនូវខ្លះទេ ។

ស- ខ្ញុំគិតថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាសំឡើមានសតិត្រប់ទណោះផែលមាន
 ឧប់ដ្ឋីមចញ្ញ និង ឧប់ដ្ឋីមចុល-ចេញមាន ជីវិតកំពាំងនោះបាន
 ការចំនួនសតិរហូតអស់ជីវិត ការចំនួនវិបស្សាយមិនចំពោះអារម្មណ៍
 ណាមួយនោះទេ សតិរលីកដីនាម និង របណា ។ ផែលប្រាកដតាមដ្ឋាន
 ត្រូវក ត្រចៀក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ដើម្បីលេខការយើងទុស

និង សេចក្តីសង្ស័យភូមិលក្ខណៈរបស់សការជមិតាំងទ្វាយ ដែលធ្វាប់
ប្រកាន់ថា ជាតុទួន ។

ការចេញផ្ទើបស្ថ្មនា មិនចំពោះតែទូរសព្ទដៃខែមិថុល-ចេញទៅ ព្រោះ
ប៉ីធ្លើសរៀសអារម្មណ៍ កីឡារោងយើងុំសថា មានតុទួន ប៉ីពោល
ដល់ទូរសព្ទដៃខែមិថុល-ចេញ កីឡានៅតែជាការបញ្ជាផី តែទណាជែល
កំពុងមានទូរសព្ទដៃខែមិថុនា៖ សការជមិដែលប្រាកដ កីឡាធិន្ទន័យ
ទណាជែល មានលក្ខណៈយ៉ាងណានា ឬ សកាតទេវ វិនិ ដែលប្រាកដ
ភូមិទណាជែល ជាបុរណម្មយប្រកេទ , សកាតដែលកម្រិត ញូវ បុ
គិតិនិ ជាបុរណម្មយប្រកេទ , កែវ ត្រជាក់ កីជាបុរណម្មយប្រកេទ ឬ
សការជមិទណាជែល ជារតិដែលសតិវប័កដិន្ទន័យ បុរណនិនិច្ឆសតិវប័ក
ដិន្ទន័យលក្ខណៈរបស់សការជមិណា ឬ បង្កាប់បញ្ហាមិនបាន ប៉ីសការជមិ
ណានា៖ ដែលបង្កាប់បញ្ហាមិនបាន ប៉ីសការជមិ
អារម្មណ៍នេះ បុរណម្មណ៍នោះបានឡើយ ។

ស- ប៉ីពិចារណារៀនិសតិ ដែលរប័កដិន្ទន័យលក្ខណៈរបស់នាម និង
របៀប តាមដែលរោកពោលនោះ កីឡានយល់ចិត្ត និង យើងុំ

មិនមានពេល តែក៏នៅមិនទាន់ដឹងច្បាស់ គ្រាមេះកើដឹងថា នៅត្រូវការ
 ពេលនេះលោបាយអ្នកសរម្យចិត្ត ធម៌ជាប់ ហើយម្យចិត្តថ្វីនេះថា នឹងសិក្សា
 ព្រះជម្រើនយ៉ាងនេះ និង រក្សាសិល ៥ ហើយឡើងឱ្យបាន មិនមែនអត្ថា ពេលនេះ
 ការសរម្យចិត្តយ៉ាងនេះ កើលបំបាកដើរបាន ។

៩- ហើយមិនមែនជាព្រះអរិយបុត្រិណ សេចក្តីយ៉ែងឱ្យសម្រេច ជាផេលនេះ
 កើអស់នៅមិនបាន ព្រោះនៅមានបច្ចុប្បន្នឡើយ៉ែងឱ្យសម្រេច ជាផេលនេះ ។
 ការចារម្យិនសតិរប័កដឹងចំពោះលក្ខណៈរបស់នាម និង រប ចាំបាច់ត្រូវ
 ដឹងច្បាស់ក្នុងសការជមិទាំងឡាយបន្ថែមទៀត ហើយនឹងដឹងថា សេចក្តី
 សរម្យចិត្តយ៉ាងនេះ កើដានាមជមិមួយប្រភេទ ដែលកែត្រាបោះបច្ចុប្បន្ន កាលបរម្យិនបញ្ហាការនៃតែបាស់ក្តា រហូតដល់ប៉ាក់ដឹងច្បាស់អរិយសច្ច-
 ជមិ កើរបត់សេចក្តីសង្ឃឹមឱ្យក្នុងសការជមិទាំងឡាយ និង ដឹងច្បាស់ថា
 មិនមានពេលយ៉ាងពិត្រាកដ ។

ការចារម្យិនសម្រាមត្ត គប្ប័ម្យានការយល់ចិត្តលិត្តឲ្យបានត្រូវត្រូវក្នុង
 ការបងិបត្តិជាដំបូង ប្រសិទ្ធភី ជាដំបូងមានការយល់យ៉ាងយ្មាត កើត្រូវ
 ឲ្យមានការបងិបត្តិុស ហើយលំបាកត្រូវបំមកការផ្លូវត្រូវទៀតដឹង ។

អង្គមគ ៤

ស- ការចម្លៀនកុសល ជាការសំណែន មិនមែនតែកួនពេលធ្វើ និង
និយាយប៉ុណ្ណោះទេ តែកួនពេលនឹងតិតដង តែការគិតកួនវត្ថុដែល
លើជារហូត ប្រព័ន្ធទៅមិនបានឡើយ ព្រោះយើងសន្យកិលសប្រើ
មកហើយ បើរលីកដល់ព្រះពុទ្ធតុលា កើដាកុសលវិតកុ តែនឹងគិតរៀង
តែម៉ាន រៀយ ១ មិនបាន ហើយមិនឲ្យអកុសលវិតកុកែត កើមិនបាន
តែគប្បៃបញ្ចប់អកុសលវិតកុ យ៉ាងដូចមេច ។

ន- ពេលរលីកដល់ព្រះពុទ្ធតុលា និង បានជាបក្សិនព្រះមហា-
ក្តុលាតុលា ដែលប្រើប្រាស់សម្រួលដល់សត្វលោក កើដាបច្ចេយូរកែត
កុសលវិតកុ យើងអាចនិនិមានមស្សារសំរែដនីយដ្ឋាន បានដល់ ស្សានទី
ប្រសុទ ស្សានទីប្រជុំត្រាស៊ីន ស្សានទីដែលប្រើប្រាស់សម្រួលម្នាល់សនា និង
ស្សានទីដែលប្រើប្រាស់រំលត់ទនបិនិញន ការនមស្សារសំរែដនីយដ្ឋាន គឺជាការ
បង្ហាញនូវសម្រាតុកិនព្រះធំ និង ការរលីកដល់គុណរបស់ព្រះធំ សូម្បី
មានការកន្លែងទៅជាន ២.៥០០ ន្ទាំហើយ កើនិមានប្រយោជន៍ដីសម្បរ
ដល់យើងបានកួនពេលនេះ សំរែដនីយដ្ឋានជាសំត្រូនិកឲ្យយើងមិនកេប

អំពីការចម្លែនសតិ ដែលជាបច្ចុប្បន្នទ្វាក់តុសលបិត្តដើម្បីប្រើនស្ថិក-
ស្ថាប់ពេម្ភរ៉ាន ។

ឧណា៖ ដែលកុសលបិត្តក់តាមទ្វេន កើលបេងស៊ីអកុសលវិតកុបានដោយ
គ្រា ១ មិនរំលែត់អស់ជាសមុប្បទទេ តែការចម្លែនមួគ្គអន្ត ៥ ដែលជា
ការចម្លែនវិបស្សាបូរិណារោះ ដែលលេខាកុសលវិតកុអស់ជាសមុប្បទ
បានកួនទីបំផុត ។ កាលបច្ចេកវិបស្សាន អកុសលបិត្តក់តាមទ្វេន កើមិន
ត្រូវបង្ហាប់បញ្ជា ព្រោះអកុសលវិតកុបានក់តាមទ្វេនហើយ អកុសល-
វិតកុ ជាសការធំមួយប្រកែទ ដែលគូររបៀបដឹងលក្ខណៈ កួនមហា-
សតិប្បញ្ញតាន សការធំត្រូវប្រកែទ ជាសតិប្បញ្ញតាន ឬ បើដឹងថា មិនមាន
សការធំណាមិនមែនជាសតិប្បញ្ញតាន កើនិនធ្វើមដឹងថា សការធំទាំង-
ឡាយនោះ កើមានត្រូមតែនាមធំ និង របៀបដឹងលក្ខណៈ ដូច្នេះ កាលប៉ែ
អកុសលវិតកុក់តាមទ្វេន ហេតុអ្នមិនរបៀបដឹងថា ត្រូមតែនាមធំមួយ
ប្រកែទ , កាលដឹងលក្ខណៈរបស់អកុសលវិតកុច្បាស់ទ្វេន កើនិនធ្វើ
ឲ្យស្រាលស្អីនូវការប្រកាន់ម៉ាប៉ា ជាតុទន បុន្ទំប៉ែមិនមែនជាងារ-
ហកុ អកុសលធំកើនិនធ្វើតែក់តាមទ្វេន , អកុសលធំកើនិនធ្វើរបត់អស់ជា

សម្របទ គេ កាលដែលបានសម្រចជាពោះអរបនប៉ុណ្ណោះ ។

ស- បានដើរជា សម្បាសង្ហប្បៈ ការត្រួវឱ្យត្រូវ ជាមួនមតិមួយក្នុងមតិមានអន្ត់ ៥ , សម្បាសង្ហប្បៈ គឺត្រូវឱ្យនាមរបង្វាមចម្លាប់ ?

ន- សម្បាសង្ហប្បៈ ជាបេតសិកជមិមួយប្រភេទ បានលប់ វិតកក-បេតសិក លក្ខណៈរបស់វិតកកបេតសិក មិនដូចដែលយើងប្រើពាក្យជា “ គីត ” នៅទីនេះ ក្នុងវិស្សាទិមត្ត “ បបរីកសិណនិទ្ទេស ” សម្រេច លក្ខណៈរបស់វិតកកបេតសិក ដូចខែ “ វិតកកនៅមានការប្រតិបត្តិនូវបិត្ត ក្នុងអារម្មណ៍ជាលក្ខណៈ មានការប៊ែនប៊ែនជាមុន និង ប៊ែនប៊ែនជាយុទ្ធទៅ ជាកិច្ច មានការនាំបិត្តទៅការអារម្មណ៍ជាអាការប្រាកដ ” ។

វិតកក ដែលជាសម្បាសង្ហប្បៈក្នុងមតិមានអន្ត់ ៥ កែត្រមជាមួយ និងសម្បាជិជ្ជិ និង សម្បាសតិ , សម្បាសង្ហប្បៈ កែត្រជាមួយបិត្ត ដែល របៀបដើរលក្ខណៈរបស់នាម និង រប ដែលប្រាកដតាមដឹងវិតកក ត្របៀក ប្រមុះ អណ្តាត់ កាយ បិត្ត , យើងដើរជា វិតកកនាំបិត្តនោះការអារម្មណ៍ សម្បាសង្ហប្បៈក្នុងមតិមានអន្ត់ ៥ នាំបិត្តនោះការអារម្មណ៍ និង របដិច្ឆ័ន់ ដែលជាអារម្មណ៍ ក្នុងទីណាមេនេះ វិតកកបេតសិកក៏កែត្រមជាមួយបិត្ត

និងរបត់ជាមួយចិត្ត សម្បាសអ្នប្បែក៖ កៅតិរមជាមួយចិត្តដែលដីនលក្ខណៈ
របស់នាមធមិ និង របដមិ , ការដីនលក្ខណៈរបស់អារម្មណ៍ដែលប្រាកដ
មិនដុចត្រូវនិងការគិតរៀនសការជមិ ដែលរបត់ទៅហេរីយនោះទេ សម្បា-
សអ្នប្បែក៖ លេខំមិច្ចាសអ្នប្បែក៖ ដែលជាការត្រីវិនិច្ឆ័យ ឬ

ស៊ី- សម្បាសអ្នប្បែក៖ លេខំមិច្ចាសអ្នប្បែក៖ ដូចមេប៉ុន្មោះ ?

៤- សម្បាសអ្នប្បែក៖ កុងមតិមានអន្ត ៥ កៅតិជាមួយចិត្ត ដែលរលិក
ដីនលក្ខណៈរបស់នាម និង រប ឧណៈនោះមិនមានការត្រីវិនិច្ឆ័យ តែការ

ត្រីវិនិច្ឆ័យនៅក្នុងកៅតិឡើនទ្វោត លុះត្រាដែបារម្រិនមតិមានអន្ត ៥ តាម
ទ្វោត មិច្ចាសអ្នប្បែក៖ កៅតិរបត់អស់កុងទីបំផុត ឬ

ស៊ី- បានពុម្ពកុះនិយាយថា ពេលចារម្រិនសតិប្បដ្ឋានមិនគិត អ្ន
គិតរព្យាយាមសម្បិតម៉ែលតែសការជមិ ដែលប្រាកដកុងឧណៈនោះ ការ
ប្រតិបត្តិយោន្តនោះ លេខំមិច្ចាសអ្នប្បែក៖ បានទេ ?

៥- ពេលរព្យាយាមមិនឲ្យគិតនោះ មិនមែនការបារម្រិនមតិមានអន្ត
៥ តែបានការគិតយោន្តដូចមេប៉ុន្មោះ ? កុងដីនទេៗ កុងមានអារម្មណ៍ដោយទៅ
ដែលប្រាកដដូចរៀនក្នុង ត្របៀវក ប្រមុះ អណ្ឌាត កាយ ចិត្ត , ការគិត

ក៏ដាសការដែមិម្នាច់ ហេតុអីមិនរលូកដើម្បីបាន ជាទាមដែមិម្នាយប្រកទេ

បើមិនរលូកដើម្បី ក៏រវៀមនយើញ្ញុសបាន ជាតុទិនអ្នកគិត និង តុទិនជាអ្នក

ព្យាយាមមិនច្រកិត ។

ពេលដែលគិតបាន គូរធ្វើយ៉ាងនេះ យ៉ាងនោះ ជាមួយនឹងការគិត

កើត ការប្រកាន់មាំក្នុងការយើញ្ញុសបាន ជាតុទិន , ឧណា៖ព្យាយាមធ្វើអ្នក

ម្នូលយក្នុងការគិត ការគិតនោះក៏រលត់ឡើបៅយ ដូច្នោះ ទីប៉ាការប្រកាន់

មាំក្នុងវត្ថុដែលរលត់ឡើបៅយនោះនេះ ។

ឧណា៖ឱ្យ ដែលរលូកដើម្បីលក្ខណៈនាម ប្រុ រប ក៏មិនមានតុទិនជាអ្នក

ព្យាយាមច្រកិត ប្រុ ដែលកំពុងម៉ែលនាមរប ដែលនិយាយបាន មិន

បានគិតបាន ជាតុទិន ត្រួមតែម៉ែលប្រាណីយ ។ ក៏ត្រូវបៅយនោះទេ តែ

ដែល កំពុងព្យាយាមកំណត់នោះ សូម្បីត្រួមតែសម្បូងម៉ែលប្រាណីយ ។

ក៏បានសម្បូងបៅយបាន មិនមែនជាការប្រមិនមគមានអ្នក ទៅទីយ៉ា ។

ស- បានប្រាបបាន មគមានអ្នក ទៅនោះ អ្នកទៅ៖ ក៏ដាចំណែក

នៃសំណើ អ្នកទៅ៖ជាចំណែកនៃសមាជិ និង អ្នកទៅ៖ជាចំណែកនៃបោក ,

សម្ងាតិជិ និង សម្ងាសង្គប្បៈ ជាចំណែកបញ្ហា ហេតុអីបានជាតុច្បែះ ។

ន- សម្ងាតិដី ជើងច្បាស់ក្នុងលក្ខណៈរបស់នាម្យប្រ ដែលប្រាកដ
ក្នុងទណោះនៅ , សម្ងាសង្គប្បៃ៖ នាំចិត្តព្រោះការអម្ចុណ៍ ដើម្បីទ្វីសម្ងាតិដីជើងច្បាស់ក្នុងអារម្មណ៍នៅ ។ ព្រោះសម្ងាសង្គប្បៃ៖ នាំចិត្តព្រោះទៅការ
អារម្មណ៍ ក្នុងផ្លូវដែលត្រូវ ដូច្នោះ ទីបង្ការំណែកបញ្ជាក្នុងមគ្គមាន

អង្គ ៤ ៤

ស- បានជ្រាបថា សម្ងាត់ សម្ងាកម្ពណៈ និង សម្ងាមានីវេះ
ទំនើ ៣ នេះ ជារំណែកសីលក្នុងមគ្គមានអង្គ ៤ នៅ យ៉ាងណា ?

ន- មានអក្សសលសីល និង ក្តុសលសីល ការធ្វើផ្ទៃកាយ-រាយ
ជាសីល , ក្តុសលសីលនៅ បានដល់ សីល ៥ ជាដើម ដែលជាការលែប៖
បង្កាយកាយទួប្រិត និងរិបីទួប្រិត , កាយទួប្រិត បានដល់ ការសម្ងាប់ ការ
ការពេលបស់អ្នកដែលក្រោមការបស់ខ្លួន ការប្រព័ន្ធឌុសក្នុងកាម , រិបី-
ទួប្រិត បានដល់ មុសាត់ទិសុណាត់ទិសុសភាព និងសម្បប្បរាបភាព ។

ស- ទណោះដែលរៀបចំទួប្រិត និង កាយទួប្រិតនៅ ជាសម្ងាត់
រាយ និង សម្ងាកម្ពណៈក្នុងមគ្គមានអង្គ ៤ ប្រាង ?

ន- សម្ងាតិក្រោបថា សម្ងាតិដី ដែលជាអង្គមយរបស់មគ្គមានអង្គ ៤

នៅ៖ ដីនលក្ខណៈរបស់នាមរប ផែលប្រាកដតាមដ្ឋាន ក្នុង ត្រចៀក
 ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត , យើងអាចរៀបចំទួចិន និង កាយ-
 ទួចិន ធ្វើឱ្យជាប្រភេទការ ប៉ូត្រូវបាន ប៉ូត្រូវបាន សម្រាប់
 និងសម្ងាត់ ក្នុងមតិមានអន្ត់ ឬ កំណើនកំពើរមជាមួយបិត្តកន្លែងណា៖ នៅ៖
 ជួរបាន ទីបមិនមែនជាសម្ងាត់របស់ និង សម្ងាត់មួន៖ ផែលជាមួនរបស់
 មតិមានអន្ត់ ឬ ឧណា៖ កំជាកុសល តែមិនមែនជាកុសលប្រកែទេ
 មតិមានអន្ត់ ឬ ទេ ។

ស- តីរៀបចំទួចិន ជួរមេច ពេលនៅជាមួយអ្នកដៃទៀត
 ផែលពេលរបៀប ហើយយើងកិនិយាយជាមួយនឹងគេដែរ ។
 ន- ប៉ូត្រូវមែនជាព្រះអរហន្ឍ កំពើនគៀមានរបៀបទួចិន តែព្រះជមិ
 ផែលព្រះមានព្រះភាគខ្លះត្រាស់សម្រេច ជាបច្ចុប្បន្ន ឬ ពេលដែល
 បាន ពេលចន្ទិយាយដល់អ្នកដៃទួចិនដ្ឋាននូវស្ថាប់ ឬ ពេលដែល
 គេបានត្រូវត្រូវកន្លែងត្រូវត្រូវមិនគឺរត្រូវត្រូវអរពេញចិត្ត ផែលកំពើទ្វីនកន្លែងដើរិត
 យើងកិច្ចការណាយតាមគេ តែប៉ូត្រូវសិក្សាព្រះជមិ កំបានដើរបាន ឧណា៖
 ណា ជាកុសលបិត្ត និងជីនទោសកំយរបស់អកុសល កាលដីនវិធី

ចម្រៀនសតិប្បញ្ញត្ត កីជាបច្ចេយទ្វោរបាករថីទុប្បិតដំនួសកវិនិជ្ជផែល
 កែតអកុសលប័ណ្ឌ ហើយកីអាចនិងកែតសេចក្តីក្នុរណាងល់អ្នកផែល
 ពោលរថីទុប្បិត និង រមៈដឹងដូច្នេះបានកែតអកុសលប័ណ្ឌ ដំនួស
 អកុសលប័ណ្ឌឡើតដែន កាលរបៀកដីនលក្ខណៈរបស់នាមធមិ របធមិ
 ក្នុងទោះ ផែលរោរបាករថីទុប្បិត កីជាសម្ងាត់ក្នុងមតិមានអន្ត ៨ ,
 ចិត្តផែលរបៀកដីននោះ ជាបិតផែលមានសម្ងាតិជី និង សម្ងាសតិ ផែល
 ជាមតិមានអន្ត ៨ កែតរមជាមយ ។

ស- យើងអាចដីនយ៉ាននោះ តាមបរិយតិ តែចំពោះការបដិបតិ
 នោះសនសំបាកណាស់ ខ្ញុំនិយាយរថីទុប្បិតរបាល់ហើយ ទីបដីនឹង ។

៤- អ្នកនិងដីនឹងជីជានិងបាន ពោលចម្រៀនសតិហើយ បច្ចុប្បន្ន
 និងទ្វោរបៀបថីទុប្បិត កីមានការបែងចែក និស្សីយ និង ការសន្យា កីជាស៊
 បរាល់បាន តែមិនមែនតាមធនជាមុកជ្ញាស៊បរិស្សីយ និង ការសន្យា ទី
 ការបច្ចុប្បន្នប័ណ្ឌក្នុងព្រះធំ និង ការបដិបតិធមិ ជាបច្ចុប្បន្នផ្ទើល្អាស៊បរ
 យើងពិចារណាតានដោយខ្ពុនិងបាន ព្រះធំផែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រឹះ
 សម្រៀន ជាសច្ចិន ហើយសុទ្ធក្នុងព្រះធំ កីតាំងមាំទ្រឹះ ។

ស- លេក្តុយាន់ សម្ងាកមន៍: ការងារត្រូវ មកបង្ហាញបានទេ ។

ន- ពេលដែលទ្វាបនីសម្ងាប់សត្វដែលទិញ ប្រ ឧប៊ីន យើង

កើយកដែងត្រកសបច្ចាឆ្សាល់ស្រាល ។ នេះជាការរៀបចាកការសម្ងាប់សត្វ

ហើយកើតសិល តែបើដីនលក្ខណៈរបស់នាមធម៌ និង របួម ដែល

ធ្លាកដកុងទណ៌នៅទៅ: កើតសម្ងាកមន៍: កុងមគ្គមានអន្ត ៥ ។

ស- មានគេធ្លាប់ថា គេមិនសម្ងាប់ មិនបាន ពេលត្រូម្យសាំ ប្រ

សត្វលិតទិប តែកើសម្ងាប់ភ្លាម ។

ន- ការចម្លែនសតិ ជាបច្ចីយដ្ឋីឡើងកៅតកុសលបិត្តរៀយ ។ កុ-

សលបិត្តកៅត្រមជាមួយទាស់មិនបាន កុសលបិត្តតែនឹងកៅត្រមជាមួយ

អទាស់, អទាស់ គឺ មេត្តា ។ យើងអាចដឹងបានថា កាលប័ច្ចម្លៀន

សតិហើយ សេចក្តីមេត្តា ក្នុងនា និងកៅតទ្វីនរៀយ ។ យើងនឹងគិតជាល់

សេចក្តីសុវរបស់សត្វ-បុគ្គលិកនៅកាន់តែម្លៀន យើងគិតឡើងមួស ប្រ

សត្វលិតដល់នូវសេចក្តីទីក្រុង ប្រជាប់ដីវិតដែរប្រទេ ? កាលប័ច្ចម្លៀនសតិ

កើដីជាបា និងធ្វើ និយាយ គិត កុងដ្ឋានរៀន ។ ដែលជាកុសលបាន

យើងណា ហើយកើតុានយើងកុណាតម្លៃនៅការចម្លែនសតិកុងជីតប្រាំ

ត្រូវ ។

ស- សម្បាមាតីវេរ៉ា: ការចិត្តមជ្ឈិតត្រូវ តីយ៉ាន់ណា ?

ន- បច្ចនុកដួនទេ: ធ្វើឲ្យរៀបចាកការចិត្តមជ្ឈិតក្នុងផ្ទៃខ្លួចត្រូវ

សម្បាមាតីវេរ៉ា: ផែលជាមគ្គអន្តោ និងត្រូវកែត្រមជាមួយសម្បាទិន្និ ឧណា:

ផែលរៀបចាកការចិត្តមជ្ឈិតក្នុងផ្ទៃខ្លួចត្រូវ ហើយសតិវប័កដីនលក្ខណា:

នាមរបនោះ កើនីជថា មិនមែនតុលអ្នករៀរ ។

ស- ដីនថា សម្បាមាតីវេរ៉ា: ជាសការជមិជបនិនសម្បាកោបា និង
សម្បាកម្ពេះ ប្រើប្រាស់គ្នាយ៉ាន់ណា ។

ន- អ្នកទេ: កើរបាកខ្លួចតិចកម្ពុជការចិត្តមជ្ឈិតមិនបាន ហើយ
កិច្ចមានផ្ទៃដែឡែត ក្រោពីអាតិសម្បាប់មាន់ ដើម្បីចិត្តមជ្ឈិតុន
និងក្រុមត្រូសរ គេត្រូវសម្បាប់មាន់រប់ប្រែ ហើយគោរពឱ្យបានដើម្បីរាយ
បាប ព្រោះការសម្បាប់ និងសវន្ទភាពយ៉ាន់ណា ។

ន- យើងធ្វើកម្ពុណ្ឌ សវនិនកម្ពុអាក្រកមិនបាន ស្របហើយ
លើកម្ពុឲ្យផល តាមសមត្ថរដល់កម្ពុនោះ ។ ការសម្បាប់ជាមកសលកម្ពុ
ធ្វើឲ្យកែតក្នុងអបាយកម្ពុជបាន សូម្បីបានធ្វើកម្ពុលកំដោយ ។

- ស- តែអ្នកនោះ រកដីបិញ្ញាមជីវិតដែលមិនបាន គេធាប់រកបរ
ដែលទៀតដែរ តែរកប្រាកំមិនល្អមនឹងបិញ្ញាមគ្រសារ អ្នកទែះមិនមានដី
ផ្សេងទៀតឡើយ គេចាំបាច់ត្រូវដើរបុរិតកម្មដើម្បីបិញ្ញាមជីវិត ។
- ន- មិនមានអ្នកដែលកែតែឡើងគ្នានៅហេតុ-បច្ចុះយោទ កិលស៊ែល
បានសន្យែមកហើយ ដើរឲ្យមានការបិញ្ញាមជីវិត ជាអ្នកលក់សាច់ ដឹញដូរ
អារុយ ដឹញទិកស្រីនជាដោដើម អាណីពាណិជ្ជនោះ ជាមិញ្ញាតិ ជាបច្ចុះយុរៈ
កែតែអកុសលកម្ម ត្រូវណាមួយ សតិនីដើរឲ្យជាសំប្បរពិមិញ្ញាតិបាន
មនុស្សដោយប្រើប្រាស់អាបតិតបា ជាសំប្បរអាណីពមិនបាន តែប៉ែមានសតិ
និង បញ្ញា កិនីមានបច្ចុះយុរិក្រុងជីវិត ដោយមិនប្រកប
ជាមយអកុសលកម្ម ។
- ស- អ្នកដែលមិនបានដឹញដូរ ដូចពេលមកហើយ តែកីជាមនុស្ស
ដែលជាប់រំលែក “ ភុទ្ធនឹងជុរកិច្ច ” នោះ ខ្ញុំគិតបា ដែលនិនិម្ទ
បានកែប្រែនោះ កីតិថិនីនិយាយការពិតជារៀយ ។ មិនបាន , អ្នកជុរកិច្ច
គ្នាសំប្បរអាណីព ឲ្យជាការបិញ្ញាមជីវិតដែលបានបិស្ថាព្យាបានទេ , ខ្ញុំបានដើរ
ចំពោះមនុស្សម្នាក់ជាចំបុង កីជាអ្នករស់នៅភុទ្ធនឹងជុរកិច្ច តែកីជាសំប្បរ

អាណីព មួនទេះ តែជាមុកគ្រប់បាន ព្រោះគិយល់ថា អាណីពទេះ
មានខ្លួនសាបម្រើប្រជាធនបានល្អជាន់ ។

ន- បញ្ជាផែលថា អ្នកណានឹងចិញ្ចមជីវិតបរិសុទ្ធតាន ប្រ មិនបាន
រំមនុសប្រមបែបឯកលោនោះ , បឯកលក្ខុងវគ្គីជីជុរកិច្ច និងអារមធីអកុ-
សលកម្ពុជាន ដូចជា ក្នុងឱណាជំដែលមិនស្មានៗត្រង់ និងធ្វើឡើអ្នកដែលកែក
ក្រហម ព្រោះការស្ថិជនរកក្រុមជាជីម តែតែកើមានកុសលប់ឯកជាន
តែអារម្មណ៍រៀបចំសារកម្ពុសរាជការ សូមវិនិច្ឆ័ន់ជាប់ ការធ្វើរៀបចំជានក្រុម
តិចតិច ហើយតែរបៀបដឹងលក្ខឱណាជំបស់ទាមរប ក្នុងឱណាជំដែលរៀបចំ
មុសារាងនោះ កើតិាសម្ងាត់អាណីព៖ ក្នុងមតិមានអនុ ៨ ។

ស- អ្នករៀបចំមានអាណីពជាទាប់ន មានសម្ងាត់អាណីព៖ បានប្រ

១៩ ? ៤

ន- តែមានអកុសលប់ឯកជាន និង កុសលប់ឯកជាន ក្នុងឱណាជំដែលក្នុង
ឱណាជំដែលសម្ងាប់ គឺជាមុកគ្រប់បាន មិនបានលកម្ពុជានដូច
ក្នុងឱណាជំដែលក្នុងឱណាជំការ សុទ្ធនិបាត មន្ទិលស្ថ្ទិត ដែលពេលព័ត៌មានមន្ទិល
ឱណាជំដែលប្រការទេះ គឺ “ ការទំនួរប្រមូលមាតាបិតា ការស្រោះបុគ្គ

កិរិយា ការនោរមិនប្រហកប្រហល់ នេះជាមុខមធ្យល់ ” ។

ទាហាន កីច្ចមិនកុសលាតាន និង កីត្តិរចមិនកុសលាចន់ដៃរក្សាទុកដ្ឋាន អនុញ្ញាតនិកាយ បញ្ជាកនិតាត សុមនវគ្គទី ៤ សិបាស្បត្រ ពោលអំពី សិបាសនាបត់ ដែលជាសារករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ស- អ្នកដែលមានអាណីធានជាមួករាជការ និងមានបច្ចុប្បន្នកន្លែករាជ ចិត្តមជ្ឈិតបានបរិស្ថាដានអាណីធានទៅទេ ព្រះមិនមានការគិតរៀនស្រីដែលក្រោមផ្លូវ ១ ទៀត ។

ន- គេអាចមានកុសលាចន្ទិតប្រើប្រាស់បាន អាចប្រកាន់ទេន អាចគិតជាប់ការសម្រេចរបស់ទេនិង ទាំងនេះ កីសមិនបានប៉ូហេតុ-បច្ចុប្បន្ន-អស់ ប៉ូហេតុ-បច្ចុប្បន្នសន្ឍឹមកូរមានអាណីធាននៅ៖ អាណីធាននោះជានិវិត្យប្រចាំថ្ងៃ កាលបរិច្ឆេទសតិ កីជាបច្ចុប្បន្នឲ្យធ្វើកិច្ចការនោរ ដែលប្រកបដោយកុសលាចន្ទិតប្រើប្រាស់ ឬ ប៉ូយីនិយមឲ្យអ្នកដែលយកបច្ចុប្បន្នកន្លែក ឬ កីដុចជាផ្លូវស្ថិស្ថិក និង ដួយឲ្យរាយកមានសេចក្តីសុប័ណ្ឌ ស្ថិស្ថិក ។

ស- បុរីនិយោ អ្នកដែលគិតតែរៀនប្រាក់ការប៉ែប្រើប្រាស់ និងមានសតិរបៀក

ដីនលក្ខណៈរបស់នាមរប យ៉ានិណា ។

ន- មួយចំឡ ំ ៗ តើហោកចាប់កាន់ប្រាក់ប្រ ?

ស- គ្រប់គ្នាទទួលការ នៃជាជម្យតារបស់ជីវិត

ន- ពេលយើព្យូប្រាក់ មិនគូរចារម្រីនសតិប្បុ ហោកគិតថា អូខែ៖

ដែលមិនមែនជាសតិប្បញ្ញត្តាន ។

ស- ពេលម៉ែលប្រាក់ កើយើព្យូពណិ ពេលប៊ែងឱ្យប៉ែង កើមានលក្ខណៈ

ទន្លេ ប្រើនឹងតែបែរលើកដីនត្រួមតែលក្ខណៈប៉ុណ្ណោះ មិនដីនថា ជាក្រជាស

ប្រភេទណា មិនយុទ្ធនាន កើជាអូកក្រលំប្រាក់ ។ ខ្ញុំធ្វើរៀបចំប្រាក់ ការ

ចារម្រីនសតិប្បញ្ញត្តានមានប្រយោជន៍ប្រើប្រាស់ តែកើន្លែប្រការថា ជាចំណោក

មួយផ្សេង់អំពីជីវិត ខ្ញុំគិតថា ជំណើរដីវិតមានពីរដែរ គឺជីវិតដែលបានម្រីន

សតិប្បញ្ញត្តានជាចំណោកដំណើរដីវិតមានពីរដែរ គឺជីវិតដែលបានម្រីន

ផ្សេកផ្តើការនៅ ។

ន- ហោកមានគិតទៅ ព្រះមានព្រះភាគច្រេន្តត្រាស់ថា មាន

ឧណៈណាមួយៗដែលមិនគូរចារម្រីនសតិ ។

ស- តែបានម្រីនសតិរៀប្រាក់ ឬ មិនបាន ដូចជាបេលកំពង់

បន្ទិលប៉ីកសាទ់ដែកកុងកន្លែងដោយការធ្វានជាមីម ក៏ត្រូវគិតដល់លេខ

ប៉ីកប្រសិនបើដីនត្រឹមតែសរភាពវិន ព្រំប្រឈរណី ហើរកើនចូលមកយក

ទ្រាក់អស់ទុក្ខិតបានឯណា៖ដែលគិតនៅ៖ ចម្លើនសតិប្បញ្ញតនមិនបាន។

៥- កុងករណីនេះ ក៏នៅតែជាផាណិជ្ជកម្មកិត ហេតុអូប្រមិនសតិ-
ប្បញ្ញតនមិនបាន កុងឯណា៖ដែលបានដីនថា ជាក្រជាសប្រកទណា និង
កុងឯណា៖គិតដល់លេខប៉ីករបស់សាទ្រារ តើអ្នដែលមិនមែនជាមួយមិ
របិប ទុក្ខិយល់ថា លោកត្រូវដោយការធ្វាន តែលោកបានគិតឡើង ឯណា៖
នៅ៖ មិនអាចប្រមិនសតិប្បញ្ញតនបានឡើ ។

ពោះជមិ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រឹសសម្រួល អាចបងិបតិតាមបាន
ពិត ៧ កុងអង្គតរនិកាយ អង្គភនិបាត ទិយជាមុន្ត្រ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រឹសសម្រួលជមិ ដែលប្រព្រឹត្តនៅដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសប្តកិសុទ្ធកុង
បច្ចុប្បន្ន និង កុងខាងមុនដល់កុលបុត ធមិប្រការមួយ គឺ អារក្សសម្រាង
មានសប្តកិកុងព្រះសុទ្ធប័ “ ម្នាលព្រៃគុយបង្គ់ អារក្សសម្រាង ដូចមេប៉ា
កុលបុតកុងប៉ីកុងព្រះសុទ្ធប័ ” ក៏ព្រះត្រឹសសប្តកិសុទ្ធកុងព្រះសម្រួល
ព្រះត្រឹសសប្តកិសុទ្ធប័ ក៏ព្រះត្រឹសសប្តកិសុទ្ធប័ ក៏ព្រះត្រឹសសប្តកិសុទ្ធប័

បានមកដោយធម្មំ គេបែរក្សាទុកដាក់កោតទ្រព្យទាំងឡាយនៅ៖ យ៉ាងល្អ

ដោយធ្វើឱកភូនបិត្តថា ដួចមេច ព្រះរាជាណិនបែអុសកោតទ្រព្យទាំងនេះ៖

របស់យើង , ហារដួចមេច មិនលូចយក , ដួចមេច ក្រីនិនិនេះ ,

ទីកម្រិនបន្ទាត់នាំខោ , ពាយាទដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនលូចយក

ខោ ។ ម្នាល់ព្រៃតយបដ្ឋែ៖ នេះហេរថា អារក្សសម្បទា ។ ” ព្រះមាន-

ព្រះកោត ព្រះអគ្គមិនបានទ្វានក្នុងវត្ថុដែលបានដិបុត្តិមិនបាននោះទេ ។

គ្រប់មេនសតិរប័កដឹងមិនចំពោះតែអារម្មណ៍ដែល ប្រាកដតាម

ផ្លូវក្នុក ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ បុំណូរោះទេ តែក៏ត្រប់កដឹង

អារម្មណ៍ផ្លូវបិត្តដែន ព្រោះថា មិនឲ្យដឹងក្រជាសប្តាក់ប្រកែណែ

កំមិន បាន ការពិតយ៉ាងដូច្នោះប្រឈម ?

ស- មិនឲ្យដឹងដូច្នោះ ទេប្រឈម ?

ន- វត្ថុគ្រប់យ៉ាង ជាសតិប្បញ្ញបានបានទាំងអស់ បុគ្គលូវៗយករែរា

ពេលវេច ឲ្យដឹងចំពោះនាមខ្ពស់ រប់ខ្ពស់ ដួចជា ការយើង ការបានពុ

បុំណូរោះជាដើម គេគិតថា ដែលដឹងថា អារម្មណ៍នោះជាស្ត្រី ដួចជាដឹងថា

ក្រជាសប្តាក់ប្រកែណែ ដឹងថា ក្រីនិនបរពណិខ្សោះ បុ ពណិក្រហម

នៅ៖ គិនមេនជាសតិប្បញ្ញជានប្រឈម ហេកមិនគិតទេប្រចា ការបងិបតិយោន្ត
 នៅ ឧសប្បក្រត់ , ខំពានជ្រាបថា អ្នកទេនិយាយថា ពេលគេចប់មេន
 វិបស្សនា គេចំណាំងលំពុកមិត្ត មាតាបិតាមិនបាន បើចម្រៀនវិបស្សនា
 ហើយបានអូមិនបាន កែមាននំយថា ការបម្រៀនវិបស្សនាក្នុងទណ៌ដោះដែល
 ធ្វើកិច្ចការនៅរតាមប្រក្រតិប្រចាំថ្ងៃមិនបាន , បើគេប៉ីករចយន្ត និង
 ចម្រៀនវិបស្សនា គេកែមិនដឹងថា ទណ៌ណាគ្នើសចរចារ ជាក្នើសពណ៌-
 ទំនួរទណ៌ណាគ្នើសពណ៌ក្រហម ឬ ការបងិបតិរបៀបនេះ មិនមេនជា
 សម្ងាត់ , ការបម្រៀនមគ្គមានអ្នក ៥ ជាការបម្រៀនសម្ងាតិដី ការយើង
 ត្រូវក្នើសរកវិធីទាំងឡាយក្នើសដីវិតប្រចាំថ្ងៃ ឬ
 ស- ខ្ញុំនៅមិនទានំយល់ថា ទណ៌បម្រៀនវិបស្សនាលោះ គឺ ដំណើរ
 ដីវិតជាប្រក្រតិប្រចាំថ្ងៃ ព្រោះបានដឹងថា ទណ៌បម្រៀនវិបស្សនា ក៏
 ហាមដីកស្រា ឬ

៥- និងហាមអ្នកដែលមិនឲ្យដីកស្រាបានយ៉ាងណារ ព្រោះសតិទេតី
 ដែលធ្វើការបញ្ចប់ការដីកស្រា និងធ្វើឲ្យស្រាប់ស្អីដី ឬ ព្រោះអវិយ-
 បុគ្គលបុរីណានេះ ដែលរក្សាស៊ុល ៥ បានធោយបិបុរុណ៍ , បុប្ផុជនរោមនិ

កិនិងសីលាន ហើមានហេតុបច្ចេយ ដូចជា កាលហើមានហេតុបច្ចេយ

យើងកិអាចនិងសម្ងាប់ ដើម្បីការពារទួនកិច្ចាន ។

ជាការពិត មិនចាំពោះតែការសិក្សាថ្មីមិបុណ្យណាម៉ោង តែថា កុសលប្រប់ប្រការគឺជាភ្លឹងខ្លាតរៀបការដល់ការចារម្រីនវិបស្សោន និង ម៉ោងទៀត កាលចារម្រីនសតិញ្ញយ៉ា រីយ៉ា កីជាបច្ចេយទ្វោដូរកុសលដ្ឋីន ។ នម ពំនការរក្សាសីលាចន កាលដីនដែលម្រីនសតិប្បញ្ញជានហេយ កីរ៉ែនិង និងជាស៊ប្រជំណើរដីវិត និង រៀបចាកនវិបៀបនិតកម្មនោះ ។ ដន ។

ស- ហើដូច្នោះ សតិប្បញ្ញជានកិមានដល នៃបុំសុមហេតា បានដី-ហារីយ៉ែ ដែលធ្វើឡើមានការជាស៊ប្រខាងនិស្សីយបាន បានទេ ?

ន- មុនុស្សយើង លំបាកកែខាងនិស្សីយណាស់ មិនដីនិងកែជានយ៉ានុយណា លោកប្រាប់បានកែខាងនិស្សីយទ្វោបានណូ ម៉នទេ មានដែរណា ទែ៖ , វត្ថុប្រប់យ៉ាន កែតាមីនិស្សីយណាម៉ោង ហើយដែលធ្វើឡើបានខ្លួន និងជាស៊ប្រកែកជាស៊ប្របានប្រើនោះ កីតិ៍ការចារម្រីនវិបស្សោន ការយើងត្រូវកិតិ៍សការជម្រើនតាមសេចក្តីពិត ។ បុគ្គលប្រប់រប និងជីនជាយ ទិនជនបា កាលចារម្រីនមគ្គមានអន្ត ៥ ឧបនិស្សីយនិងប័យចុះទៅ ។

និង មានការប្រប្រលែងជាលំដាប់ សម្បីនៅមិនទាន់បានសម្រេចអិយ-
សង្គម កើតដោយ ។

សម្បាករយាមា

ស- សតិភ័ព្យលេខ៌ ព្រោះអាស្រែយហេតុបច្ចុប្បន្ន យើងបន្ទាប់បញ្ហា
ឲ្យសតិភ័ព្យមិនបាន សតិជាអនត្តា បើដូច្នេះ កើតឱ្យដឹងថា ទោះបីជំបូជ
ព្យាយាមធ្វើឲ្យភ័ព្យសតិភ័ព្យមិនបាន បានជ្រាបថា សម្បាករយាម៖ ការ
ព្យាយាមត្រូវ ជាមន្ត្រមន្ត្រ ១ កុងមន្ត្រមានមន្ត្រ ៥ , សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ
មានលក្ខណៈ យ៉ាងណា ?

ន- សម្បាករយាម៖ ប្រ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ បានដល់ វិរិយាបេត-
សិក ឬកុងវិស្សាទិមន្ត្រ “ និនិទ្ទេស ” សម្បជនលក្ខណៈវិរិយាបេតសិកថា
ការជាមុកខស្សាប់ ឈ្មោះថា វិរិយេះ ។ គុណរបស់វិរិយេះ មានការ
ឯស្សាប់ជាលក្ខណៈ មានការខបតមសម្រួលុតធិដីលក់តរមជារស
“ កិច្ច ” មានការមិនរញ្ជាផាការក្រោកដ មានការតក់សុតជាបទ្ធបាន ។
ព្រោះពេលប៉ីថា អ្នកតក់សុត រដែមនឹងសេចក្តីព្យាយាមធ្វើបោរបុរាណ ,
ម៉ាងឡើត មានវត្ថុជាបេតុ កុងការធ្វើមសេចក្តីព្យាយាម ជាបទ្ធបាន

ផែលបុគ្គលប្រារព្យត្រីមត្រូវបោះយ គប្បីយើញថា ជាប្រសគល់នៃសព-
សម្បត្តិ ។

វីរឃេ: ជានាមធុនធមួយប្រកែទ ផែលយើងប្រភាក់ថា ជាតុទីនិតិត
ប្រទ ១ , វីរឃេ: មានប្រែចិនប្រកែទ មានវីរឃេ:ផែលជាអកុសល និង
វីរឃេ:ផែលជាកុសល ។ វីរឃេ:ផែលប្រព័ត៌មានក្នុងទាន ក្នុងសីល ក្នុង
ការប្រមិនសមចេ: និងវីរឃេ:ផែលជាសម្ងាក់យាមេ: ផែលជាមួនមត្ត ៨ ។

សម្ងាក់យាមេ: ផែលជាមួនមត្តនោះ កែត្រមជាមួយនិងសម្ងាជិដិ
និង សម្ងាសតិ កែត្រមជាមួយចិត្តផែលរហូតដីនលក្ខណ៍:របស់របួន
នាមធុនិ ការប្រមិនបញ្ចាញឯងិនច្បាស់សការជមិតាមសេចក្តីពិត និង
ត្រូវប្រមិនសតិបានរៀយ ១ សម្ងាក់យាមេ: ធ្វើឯកមានការព្យាយាម
រហូតដីនលក្ខណ៍:របស់របួន នាមធុនិ ផែលប្រាកដ ។

ស- ផែលពោលថា ប៉ីសម្ងាជិដិនិងលក្ខណ៍:របស់របួន នាមធុនិ
ក៏មានសម្ងាក់យាមេ:កែត្រមជាមួយដន្ល តែប៉ីសតិកែត្រឡើងតិចតុប ១
និងមិនគូរប្រើប្រាស់ប្រជាព្យាយាមឯកតិសតិប្រើប្រាស់ ១ខ្លួន ។

៤- ការព្យាយាមឯកតិសតិនោះ ព្រោះមានការយល់ដុសថា មាន

ធនធាន ប្រសិនប់គិតនឹងបង្ហាប់បញ្ចាញឲ្យសតិភ័ត៌ និង ព្រាយាមចាប់អាមុន្ត ហើយបង្ហាប់បញ្ចាញ ។ ជាការពិតដែលបាន គ្រប់មិនសម្រាត់ តែកំណើន មែនបាន និងបង្ហាប់បញ្ចាសតិឲ្យភ័ត៌បាន មាននំយប់ និងត្រូវមានការយល់ឲ្យបានត្រូវក្នុងលក្ខណៈរបស់នាមរប និង ការបងិបតិ មិនគឺរាជ្យជប់ ការយើង្វោត្រូវ ជាអនុដំបូងរបស់មតិអនុ ។ កាលបរិច្ឆេទដីនិង លក្ខណៈរបស់នាមរប មានសម្រាប់ដីភិតិភ័ត៌ជាមួយ កំមានសម្រាប់យោង៖ ភ័ត៌រមជន់ , សម្រាប់យោង៖ ក្នុងមតិអនុ ។ ជាសេចក្តីព្រាយាមក្នុងផ្ទៃកណ្តាល ជាមួយរឿមាបងិបតា ។

ស- ដំណោះការក្នុងមជ្ឈិមាបងិបតានៅ៖ ប៉ីសេចក្តីព្រាយាមខាងក្រោម ពេក កំជាការយើង្វោុសបាន មានតាមនៅទៀត ប៉ីមិនព្រាយាមស្រាវែង៖ កំជាការមិនអេតិ មិនដីជប់ និងប្រព័ន្ធក្នុងផ្ទៃកណ្តាល ដូចមេច ។

ន- ប៉ីគិតរៀនព្រាយាមខាងក្រោមពេក ប្រើកំពិច្ច កំនោះតែជាតានុក្តែងសម្រាប់យោង៖ ដែលជាអនុមតិ ជាមួយពាក្យបាន ការប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ សម្រាប់យោង៖ ដែលជាមតិអនុ ។ ភ័ត៌បានក្នុងទោះមានសតិរប៍កដីសការជមិដែលភ័ត៌ប្រាកដ ។

ហេតុ-បច្ចីយ មិនមែនព្រោះការចូលចិត្តរបស់យើង មិនចាំបាច់គឺជាប់
រៀនព្រាយាមទេ ព្រោះទណាណាដែលមានសម្ងាត់ កំមានសម្ងាត់-
យាម៖ដៃ ឬ សម្ងាត់យាម៖ កែវក្នុងទណាណាដែលរលូកដីនលក្ខណៈ
របស់សការជមិ ដូចជា ការយើង ការពួក ការនិកគិត និង រប សំឡើង
ជាផីម ដែលប្រាកដក្នុងទណាណាទោះ ឬ

ស- ទីយល់ថា ការព្រាយាមក្នុងការចម្លែនវិបស្សានធ្វើត្រូវត្រូវជាមួយ
និងការចម្លែនសមច័ះ , ពេលមានអកុសលប់ចំពោះកែវក្នុងទណាណាទោះ និង អ្នកដែលចម្លែន
ិបស្សាន និងព្រាយាមទូរកែវក្នុងលប់ចំពោះតាមវិធីធ្វើត្រូវត្រូវ មិនមែនបុ ?

៤- អ្នកដែលចម្លែនសមច័ះទូចិត្តប្រព័ន្ធដោយពេលជាកម្ពុ-
ជានដីម្នូរដោយបំអកុសលប់ចំពោះជាទណាណាដែលដីម្នូរដោយបំអកុសលប់ចំពោះ
ដែលធ្វើត្រូវត្រូវជាមួយនឹងសម្ងាត់យាម៖ក្នុងមតិមានអន្ត ៥ , អ្នកដែល
ចម្លែនវិបស្សានដីនថា អកុសលប់ចំពោះជានមធ្យមិម្នូយប្រកែទ ដែលកែវក្នុងទណាណាទោះ និងប្រការប្រការនៃអកុសលប់ចំពោះ ជាតុទន្ទាន ទណាណាដែលរលូកដីនទោះ កំមានសម្ងាត់យាម៖

កែតមជន ៤

ចំណុចសំខាន់ នឹងត្រូវដើរបាន ចម្លៀនសមបការណា បុ វិបស្សាន
ការណា , អ្នកដែលពេលបានបាន ចម្លៀនវិបស្សានការណា តែមិនរបៀបដើរបាន
លក្ខណៈរបស់អក្សសលបចិត្ត កីមិនបានចម្លៀនមតិមានអ្នក ៥ ។ មនុស្ស
ធោយច្រើនកំយុទ្ធបានកិលសដែលប្រាកតត្រាត តែមិនយើងទៅសរបស់
កិលសដីលីត ដែលសន្យាំនៅក្នុងចិត្ត កិលសដីលីតនោះ មានទោស
កំយ ព្រោះជាបច្ចុប្បន្ន កែតអក្សសលបចិត្ត នឹង អក្សសលកម្មជាបច្ចុប្បន្ន
កែតហើយកែតឡើត ការចម្លៀនវិបស្សាន ជាថ្មរតែមួយដែលនឹងរំលត់
កិលសដីលីតឡើអស់បាន ។

ស- ដែលពេលបានបចិត្តរបៀបដើរបាន លក្ខណៈរបស់នាម-
ជម របៀបដីនោះ មានសម្ងាតិជិន នឹង សម្ងាតិយាម៖ដន កំពិតហើយ
ប៉ុនជាដំបូងនោះ នឹងមានសម្ងាតិជិនបាន យ៉ាងណា ។

ន- កាលបរិយប់អំពីការបងិបតិបានត្រូមត្រូវហើយ កំជាបច្ចុប្បន្ន
សតិចម្លៀនឡើង នឹង ការយើងត្រូវក្នុងសការដិច្ឆិនជាប្រើប្រាស់ ១ យើង
អវិជ្ជបស់ខ្លួនជប្បាស់ឡើង ១ ហើយកំយើងគុណរបស់សតិ នឹង

បានយល់ថា មិនមានដូចម្ខាត់អវិជ្ជាប្រព័ន្ធឌីឡើយ ការដឹងយ៉ាង

នេះ គឺជាបច្ចុប្បន្នសម្ងាត់យាម៖ប្រជុំនៅទីនេះដែរ ។

អ្នកដែលមិនដឹងតាមសេចក្តីពី គឺតុបា ដឹងលក្ខណៈនៃការរៀបចំ

ការបានពួនិន្ទេរបស់សំឡើងជាដីម ២-៣ ឧណា៖ កំណើមហើយ គោរព

បាន គេដឹងនាមធមិ និន្ទេរបធមិ ហើយគោរពនិន្ទេកិតបា គេដឹងលក្ខណៈ

របស់នាមធមិ និន្ទេរបធមិ តែគោនៅមិនបានដឹងច្បាស់ក្នុងលក្ខណៈរបស់

សការជមិ គេមិនដឹងលក្ខណៈដែលធ្វើនៅក្នុងបានពួនិន្ទេរបស់

សំឡើង គេការពិយកសំឡើងបាន និន្ទេការពិយកការពួនិន្ទេបា សំឡើង នៅ៖

គេមិនដឹងបា ឧណា៖នោះ អ្នកដឹងលក្ខណៈរបស់សំឡើង និន្ទេ អ្នកដឹងលក្ខណៈ

នៃការពួនិន្ទេ ។

ស- ខ្ញុំគឺតុបា ខ្ញុំដឹងលក្ខណៈដែលមិនធ្វើនៅរបស់ការរៀបចំ ដឹងបា

ការរៀបចំរលក់ទៅ នៅ៖នាមធមិដីប្រាកដ ដូចជា ឧណា៖ដែលបានពួនិន្ទេ

កំបញ្ញាកំបានបា ការរៀបចំបានរលក់ទៅហើយ ។

ន- លោកបានដឹងសកាលមិនធ្វើនេះ ដោយត្រួមតែការគិតបុរិណារៈ

មិនមែនធ្វើដោយការប្រចក្សប្រចាំពេល៖សការជមិនោះទេ ពេលដែលគិត

ក្នុងរៀនយើញទោនេះ មិនដឹងទេប៉ុ ថា ចិត្តកែវតរលត់មិនអាចការប័ណ្ណ
ប្រព័ន្ធដោយបីចិត្ត (ចិត្តដែលដឹងអាមួយណាតាមទារ) ឡើង ឬ គ្មាន ឬ
បើមិនបានប្រមូលសតិរហូតដល់ព្រាណភាពសំខាន់ ឬ ទេ កើមិនអាចយើញ
សភាពមិនទៀនរបស់ចិត្តបាន ឬ

ស- ជាការពិតដែលពេលថា ការដឹងច្បាស់ក្នុងការធិនទៀនទោនេះ
ជាប្រការសំខាន់ ដរបាយការនៅមិនទាន់ប្រចក្រប្រឈមដឹងទាន់ចំពោះសភាពមិន
ទៀនរបស់ចិត្តបាន ឬ

ន- ត្តិន ដែលព្រាយាមដើម្បីយើញសការជមិតាមសេចក្តីពីតមិន
បាន , បញ្ចប់រោង៖ ដែលអាចដឹងលក្ខណៈរបស់នាមជមិ របាយក្នុង
ទុកដាក់ទោនេះបាន ឬ

ស- កាលដើមចប្រមូលសតិ សតិនិនិជ្ជដឹងអ្នបានទេ៖
ន- សតិរលក្ខដឹងលក្ខណៈរបស់សការជមិ ដែលប្រាកដតាមទារ
ណាមួយក្នុងបាន តែទៅមិនទាន់មានការដឹងច្បាស់ក្នុងលក្ខណៈរបស់
នាមជមិ របាយក្នុង ឬ បុគ្គលូវឌ្ឍាប់ថា គោដ្ឋីថា អ្នកណានៅក្នុងថា ការពិ

មិនមែនសំឡើង គេមានចម្លាប់ក្នុងចិត្តថា ដូចមេចទីបានការសង្ឃឹម
អ្នកដែលពេលដូចខ្លះ មិនទាន់បានដើរសេចក្តីផ្សេងៗគារវារណការដើរបែប
បរិយត្តិ និងការដើរបញ្ចប់លក្ខណៈរបស់សការជម៌ កាលប៉ែអប់របញ្ញា
ឲ្យចម្រៀនឡើងដោយការចម្រៀនវិបស្សោនា ទីបានដើរបញ្ចប់ក្នុងសការជម៌
ដែលកំពុងប្រាកដក្នុងទេរាង៖នេះបាន ។

ស- សការជម៌កំពើត្រមត្តាប្រើប្រាស់ តែគ្មានរបៀបដើរបញ្ចប់
ឱ្យមន ។

៥- ជាការពិត សការជម៌កំពើត្រមត្តាប្រើប្រាស់ ដូចជា របរាង-
កាយប្រកបដោយរូបប្រើប្រាស់ កំពើរបាទប្រួលត្រូវបាន ដី ទិក ភ្នៀន ឧរប់
កំពើត្រមត្តា និងរបាទត្រមត្តា តែចិត្តដើរបញ្ចប់លក្ខណៈរបស់សការជម៌បាន
តែម្មយ ព្រោះចិត្តម្មយដូន កំដើរអារម្មណកំពើម្មយ ។ ប៉ែសម្ងាស់កំពើត្រ
មជាម្មយចិត្ត កំរើមជនរបៀបដើរបញ្ចប់សការជម៌បានតែម្មយ ពេលប្រាប់ថា
លក្ខណៈរួនប្រាកដ កំមិនមែនមានតែរបៀនម្មយកំពើឡើងក្នុងទេរាង៖នេះ
ដោយមិនមានរបៀន ។ កំពើទេ , ពេលដែលពេលថា លក្ខណៈរួន
ប្រាកដនោះ កំមាននំយថា ទេរាង៖នោះ ចិត្តដើរបញ្ចប់សការជម៌ដែលរួន ប៉ែស៊ិតិ

កែវមជ្ឈមយចិតណា សតិក្រលប់កដីនអារម្មណ៍ពេមយជ្ឈមយចិតនោះ
ទណោះនោះសតិក្រលប់កដីនថា សភាពវិនោះ ជាលក្ខណោះរបស់របម្បៃន
មិនមែនជាតុន ការដែលសតិក្រលប់កដីនអារម្មណ៍ណានោះ បង្កាប់បញ្ញា
មិនបាន មិនមានច្បាប់កំណត់ថា ឲ្យសតិក្រលប់កសភារិធី ណាមុន ណា
ក្រោយ ស្របតែសតិដែលរប់កដីននាមធម៌ណា ប្រុបដីណា ឬ
ការដីនច្បាស់ក្នុងលក្ខណោះរបស់សភារិធី ដោយការចារម្រើនសតិ
មិនមែនជាការដីនបែបបរិយៗទេ ក្នុងពេះស្ថិតមានការសម្ងាត់ប៉ាប៉ះ-
មានពេះកាតត្រាសំរៀយ ១ ពីការដីនច្បាស់ក្នុងលក្ខណោះរបស់នាមធម៌
របដី តាមទ្វារទាំង ៦ ដូចជា ៩

ក្នុងសំយុទ្ធនិកាយ សង្កាយគនវត្ថុ សប្បាយស្ថិតទៅ ១ ពេះមាន-
ពេះកាតត្រាសំនឹងកិកុទាំងឡាយថា “ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ តបាតតនឹង
សម្រេចបដិបានដែលជារគ្រឹនខបការ៖ដល់ពិពណ៌ន ដល់អ្នកទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយចុរស្សាប់ ឱ្យបុ ម្នាលកិកុទាំងឡាយ បដិបានដែលជា
រគ្រឹនខបការ៖ដល់ពិពណ៌ន តើដូចមែន ឬ កិកុក្នុងសាសនានេះ រៀមនៅ
យើងថា ចក្ខុម្និនទេន របទាំងឡាយមិនទេន ចក្ខុវិញ្ញាណមិនទេន

ចក្ខុសម្មស្សែមិនទៀន សូមវិសុទ្ធរៀនា ទុករៀនា បុ អទុកមសុទ្ធរៀនា ដែលកែតាមីន ព្រោះចក្ខុសម្មស្សែជាបច្ចុប្បន្ន កិមិនទៀន ឱលុ
ម្នាលកិកុទាំងឡាយ នេះជួនជាបជុបទ ដែលជាថ្វីនខបការ៖ ដល់ព្រោះនិញ្ញន ” ។

ការគិតពិចារណាបា សការជមិនីឡាយមិនទៀនទេ៖ នីនធ្វើ
ឲ្យសម្រេចព្រោះនិញ្ញនបានបុ ការធ្វើឲ្យស្រាលស្តីនូវការប្រកាន់បា
ជា តុលាលើអស់ទៅត្រួមតែការនិកគិតទេ៖ មិនបាន បញ្ចាក់ដែលបានដើរ
លក្ខណៈរបស់នាមធមិ របចមិ ដែលកំពុងប្រាកដប៉ុរិភាព៖ ទីបីដីនប្រាស់
កុងសការជមិតាមសេចក្តីពិត កាលដីនប្រាស់សការជមិតាមសេចក្តី
ពិត ហើយកីល់បង់ការយើញុំសបា ជាតុលាលិត ១ ឬ អ្នកដែលយល់
ឱ្យសបា ដីនសការជមិហើយ រឹមនិមិនយល់អត្ថនិយរបស់ព្រោះសូត្រ
នេះ ហេតុអី ទីបីព្រោះមានព្រោះភាគត្រាស់ហើយ ត្រាស់ទៀតបា ចក្ខុ
ចក្ខុវិញ្ញាណ រួចរម្យណ៍មិនទៀន ? ដើម្បីទ្រឹះឡានដល់សារក្រុង
ចារមិនសតិដើម្បីថ្មីប្រើបាយមួយ នីនបានដើរសការជមិតាមសេចក្តីពិត ឬ
ស- ឧបីដីនបា លំប្អូននិងដីនលក្ខណៈដែលធ្វើនូវភាពរាជការ និង

សំឡើង បែមិនមានការព្យាយាមទេ តែវិនដីនូវបានយ៉ាងណា ក្នុងការ

ធ្វើមជឺបុង ឬ មិនត្រូវដឹងថា ការពួក និង សំឡើង ធ្វើនៅត្រូវ មិនល្អប៉ុប្បី

និងដឹងលក្ខណៈដែលធ្វើនៅត្រូវបស្ថុរប ដែលប្រាកដតាមដ្ឋានកាយមិនល្អ

ប៉ុប្បី ។

៥- និងត្រូវដឹងលក្ខណៈរបស់នាមជមិ របួមិ ទាំងពីរដែល
ប្រាកដតាមទ្វារធ្វើនៅ ឬ តែមិនគូរចោរបំពេះដល់ការរល៉កដឹងនាមណា
របណាទាំងអស់ ការចោរបំពេះ មិនមែនជាសម្ពាមត្ត ឬ និងត្រូវដឹង
លក្ខណៈរបស់ការពួក និង សំឡើងដន្ល បែងចែនត្រួមការពួកតែម៉ារី កើតុប
ត្រូវដឹងថា លោកនេះ មិនមានសំឡើងឡើយ បែងចែនត្រួមតែសំឡើង កើតុប
ត្រូវដឹងថា មិនមាននាមជមិដែលដឹងសំឡើង ឬ ទោះយ៉ាងណា កើមិន
អាចដឹងបញ្ជាស់ក្នុងលក្ខណៈរបស់សការដឹងមិនបានរហ័ស ឬ ដែរ សូម្បី
វិបស្សនាច្នាលាណដាបុង គី នាមរបបិរិច្ឆច្នាលា (ច្នាលាណដឹងបញ្ជាស់
ក្នុងលក្ខណៈដែលធ្វើនៅត្រូវបស់នាមជមិ របួមិ ដោយសកាតមិនមែន
ជាតុទន) កើតុវក់តមិនបាន បែមិនបានចោរម៉ឺន (លោតុ) គី សតិ
ដែលសមត្ថា (ដល់ដល គី ច្នាលាណទោះ) ជន ។

ចំណោកលោក លោកគិតថា ចម្លៀនសតិបានមាំមនហេរីយប្ប ដើម្បី
លក្ខណៈរបស់ទាមធមិ របួមិផ្សេង ១ ដែលប្រាកដតាមទារផ្សេង ១
ហេរីយប្ប ឬបំប្លែងខ្លះថា អារម្មណការ ប្រាកដតាមទារណាទេហេរីយប្ប ?

ស- មិនទាន់បានដូចខ្លះទេ

ន- តើមានការដឹងច្បាស់ភ្នែកនឹងសការជមិបានយ៉ាងណា បើមិនទាន់
ដឹងលក្ខណៈរបស់សការជមិ ដែលប្រាកដតាមទារផ្សេង ១ ឬ
ការពិចារណាចល់ហេតុផលទាំងនេះ នឹងធ្វើឡើងដឹងខ្ពស់ ទីនាម
ការដឹងតិចតិចណាស់ យ៉ាងណា អ្នកដែលមានការយកប៉ុន្មានថា បានដឹង
សការជមិតាមសេចក្តីពិតេហេរីយ កីមិនអាចប្រម៉ែនបញ្ហាបាន តែប៉ុណ្ណោះ
ទីនថា ទីននៅមានការដឹងបានតិចតិច គន្លឹននឹងអប់រំបញ្ចាញប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់
កាលបានអប់រំបញ្ចាញ កីដ្ឋីមយ៉ែងសេចក្តីផ្សេងត្រូវរារ៉ានការដឹងបែប
បរិយតិ នឹងការរលូកដឹងលក្ខណៈរបស់សការជមិ នឹងដឹងថា ការមាន
សតិត្រួមតែជាមុនការ ១ នេះ កីនិមិនទាន់បុមគ្រប់គ្រាន់ តី ត្រូវប្រម៉ែន
សតិភ្នែកការរលូកដឹងលក្ខណៈរបស់ទាមធមិ របួមិរៀង ១ និងឲ្យការតែ
តែស្ថាតជាមួយនឹងលក្ខណៈរបស់សការជមិទាំងនេះ កីនិងបានដឹង

ប្រាស់លក្ខណៈរបស់នាមដមិ របធុណិក កាន់តែក្រោលនឹងទ្វីន បានដើរជា
ការចំណេះសតិប្បញ្ញតានមានប្រយោជន៍យ៉ានធនា ឬ ការចំណេះមគ្គមាន
អន្តៅ ជាថ្នូរតែម្មយកតែ ដែលដើរសការជមិទាំងទ្វាយតាមសេចក្តីពីតែ ឬ
ស- សតិកៅតិទ្វីនញ្ចាយ ឬ បុន្ថែងចិញ្ញយ៉ានធនា ទិបល្ងសម្ពារយាម៖
ប្រមិនទ្វីន និងបានទទួលជាអ្នកមិនមានការធ្វើសប្រហែស ឬ
ន- ព្រះមានព្រះកាតទ្រឹនត្រាស់សម្រួលជា គួរសរាន់ប្រមិនសតិ-
ប្បញ្ញតាន ព្រះអន្តៅទ្រឹនប្រាកដល់សារកូលប្រមិនសតិ មិនបានទិន្ន័យ
កន្លែងឱ្យបាន ពេលណា ព្រះអន្តៅទ្រឹនត្រាស់សម្រួលសេចក្តីទុករបស់អតិត-
ជាតិ បច្ចុប្បន្នជាតិ អនាគតជាតិ បើបុគ្គលនោះមិនទាន់បានធ្វើឡើងលើខ្លួន
បំផុតនៃជាតិទេ ឬ

កិនុទ្ទិកនិកាយ ទុកនិបាត វិគិទិ៍ ៥ វិជិតត្រូវគារជា មានសេចក្តីជា
កិកិវិជិតសប្រមបព្រះអរហត្ថ ហើយពេលជា ៖
កាលយើននៅជាបុច្ចុដនល្វែនទេ មិនយើព្យាមិយសច្ចុ
បានត្រាប់រន្តាតិវិបរិប់នៅកិនុទ្ទិកនិកាយអស់កាល
ដីយរ ពេលនោះយើនជាអ្នកមិនប្រមាណ កម្មាត់នីរ

សង្គរបានហើយ គតិទាំងពួន កីឡើងភាពជាថ្មី

ហើយ ពេលនេះកពចិនមានឡើតឡើយ ។

យើងមិនដឹងថា យើងនឹងនៅក្នុងហោកនេះយូរត្រួមណាមកហើយ

ឡើនឹង មិនដឹងថា ជាតិមុខនោះ នីងបម្រើបស្បែនាបានឡើតប្រាង ។

កាលបែលសិក្សាព្រះធម៌ក្នុងរៀនកែត បាស់ ឬៗ ស្អាប់ នីង កំយរបស់

ការរៀន ក្នុងមិនមានសេចក្តីប្រមាណឡើងការបម្រើបស្បែនាបានឡើតប្រាង

អាចធ្វើបាន កាលដឹងថា គ្នរប្រញាប់ប្រញាប់បម្រើបស្បែនាបានឡើតប្រាង៖

កីឡើងបម្រើបស្បែន មិនត្រូវគិតថា នីងតាំងចិត្តព្យាយាម ។ សម្រាប់យើង៖

ជាអូនិមត្តមួយ ក្នុងមតិមានអ្នន ។ ធ្វើឲ្យសតិរប័កដឹងលក្ខណៈរបស់

សការជមិរៀយ ។ មិនពន្យាបានឡើយ , សការជមិ ដូចជា ការយើង

ពណ៌ ការពុ ការនិកគិតជាដើម ដែលរៀនកំណើនអស់ក្នុងមួយច្បៃ ។ តែ

ប៉ឺសតិមិនរប័កដឹងក្នុងពេលនេះហើយ តែពេលណា ទីបាយើញ្ចប្បាស់

សការជមិតាំងឡាយតាមសេចក្តីពិតាន ។

ស- ហោកពេលថា ការគិតដល់កំយរបស់ការរៀនឡើង នីងមិន

ធ្វើឲ្យមានការលេបដ៏ការបម្រើបស្បែនាបានឡើង ខ្ញុំនៅសង្ឃឹមថា សេចក្តីកំយ

ខាងនេរក និងមានប្រយោជន៍ទៅទេ ?

ន- ព្រះជមិ ដែលព្រះមានព្រះភាពសម្រាប់បានប្រយោជន៍ទាំងអស់ ដូច្នោះយើងត្រូវសិក្សាប្រះជមិ ព្រះបោគ្គការណ៍ ផ្សេង ១ ក្នុងជីវិតរបស់យើង យើងនឹងធ្វានយើងឡើង ព្រះជមិដែលព្រះ-អន្តេត្រូវសម្រាប់មកយើងសំបុរណ៍ទោះ ធ្វើឲ្យអាចបានវិកាយ ក្នុងការប្រមិនសតិ យើងកម្មាធបនីការរៀនផ្សេងក្នុងសតិវិញ ១ ៤ តែប៉ែសិក្សា ព្រះជមិអំពីការកែតក្នុងនេរក កើតធ្វើសតិកែតក្នុងនេរក របៀបធ្វានឡើត ៤ យើងមិនត្រូវយុទ្ធប់ក្នុងរៀននេរក សេចក្តីក្នុងប៊ជាមកុសល តែយើងត្រូវដឹងថា ការប្រមិនវិបស្សោ ទិបជីជប្បាសន្ទូវអិយសច្ចិដិ ដែលជាបោគ្គធ្វើឲ្យផ្តល់បាកកំយើនការឡើតក្នុងអប្បយក្នុមិបាន ៤ ការដឹងតាមសេចក្តីពិតថា បានសន្យាកិលសជីយ៉ានប្រើនសន្យាក សន្យាប់ពីត្រួមណាមក និង នៅសន្យាផ្លូវឡើត កើតក្នុងអប្បយក្នុមិបាន ក្នុងការប្រមិនមតិមានអន្តេ ៥ ៤

សម្បាសតិ

ស- បេមិនមានសតិ ក៏បោមិនបញ្ចារដើម្បីដឹងសរាជធំតាមការ
ពិតមិនបាន មានអ្នកដែលយើងគ្មានឡើងទេ ដើម្បីទ្វាក់សតិជាមុន ហើយ
ជាតានក្រាយ បញ្ចារដែលដឹងលក្ខណៈរបស់នាមធមិ របចមិ ក៏បានកែត
ឡើង ។

ន- បុគ្គលដោយប្រើនគិតថា សម្បាសតិក្នុងមតិមានអ្នក ៥ ជាមួយ
ដែលដឹងមិនមែនជាការរលូកដឹងលក្ខណៈរបស់នាមធមិ របចមិ ដែល
កំពុងតែប្រាកដក្នុងទោះនេះ ទោះនេះហើយកំពុងអ្នកយើ មានវិន
ប្រាកដទេ ដឹងបានទេ ។

ស- ដឹងបាន

ន- ទោះរលូកដឹងលក្ខណៈរបស់នាមធមិ របចមិ ដែលកំពុង
ប្រាកដតាមទូរណាមួយនោះ ក៏តែសតិ , បុគ្គលដោយប្រើនគិតថា និង
ត្រូវដើរអ្នកទ្វាក់សរាជធំ ដើម្បីទ្វាក់សតិ និង តិតថា កាលពេលប៉ូត្រូវកែត
សតិហើយ ក៏នឹងដឹងលក្ខណៈរបស់នាមធមិ របចមិបាន ។

សម្បាសតិ (ការរលូកត្រូវ) ជាមួយក្នុងមតិមាន ៥ កាលប៉ីមាន

សមាគិធី ការយេត្តិការណ៍លក្ខណៈរបស់នាមជមិ របច្ឆិក ដែលប្រាកដ

តាមទារវេភក ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត កំត្រូមាន

សម្បាសតិដៃ , សម្បាសតិ ត្រូវកំត្តរមជាមយនឹងសម្បាគិធី ។

ស- តែកំត្រូវប្រមិនសតិដង យើងមិនត្រូវធ្វើអ្នកពិសេស និង
អំពីរបាកមិនធ្វើអ្នកតាមប្រកតី ដើម្បីទ្រួមានសតិប្រើប្រាស់ ឬ ? ។

ន- ការសិក្សាភិមិន ការពិចារណាភិមិន ការសិក្សាកុងរៀនបដិបត្តិ
ដែលត្រូវ ការដើសគុណដីប្រើប្រាស់អនឡាញ កំតាស្ថ្ទីរោងបាត់បច្ចុប្បន្ន និង ដីជាតានទៅ
បែងបាបថា សតិជាអនត្តា កំតាស្ថ្ទីរោងបាត់បច្ចុប្បន្ន និង ដីជាតានទៅ
ការបដិបត្តិជាយុទ្ធនឹងថា តាមដីបិត្តុម្រោះកំតាសតិមិនបាន , យើងនឹងលើក
ចេញផ្លូវអ្នកដែលយើងគិតថា ត្រូវធ្វើអ្នកពិសេសដើម្បីមានសតិប្រើប្រាស់។

ស- បាន ពិតមេន , ពេលអនុយស្ស័ម ឬ នៅដូច៖ ហើយព្យាយាម
ឲ្យកំតាសតិ សតិកំមិនកំត ។

ន- អ្នកដែលមានការយកបំត្រូវប្រើប្រាស់គិតប្រចាំថ្ងៃ ទៅបាបំណងនៃការប្រមិន
វិបស្សានោះ គឺ ដើម្បីដើសឱ្យខ្លួនឱ្យខ្ល និង ជីតប្រចាំថ្ងៃ ទីបាត់កំមិនធ្វើអ្នក
ដែលទុសប្រកតី ដែលនឹងឲ្យកំតាសតិប្រើប្រាស់ ឬ គេមិនបានខ្លួនឱ្យខ្ល និង

នឹងចាំប្រូសតិ៍កែតានេះទៅ ការអនុយាស្សែម ឬ មិនធ្វើអ្វីស្មានេះ
ជាប្រក្រតី របស់លោកប្រុ ? ឬ

ស- មិនមែនទេ ធម្មតា ខ្ញុំអានសៀវភៅកាយទេ សរសរឡើង ឬវា ដើរ
ហើយក៏ធ្វើអ្វី ឬ ទៀត ឬ

គ- បើជួរចេះ លោកប្រាប់ខ្លួនដើម្បីរៀតប្រចាំថ្ងៃរបស់លោក
លោកគូរបង្កើចិត្តធ្វើអ្វីដែលទុសប្រក្រតមែនទេ ឬ

ស- មិនគ្រាប់ ខ្ញុំយកលើហើយថា បើធ្វើអ្វីដែលធ្លាប់ធ្វើជាប្រក្រត
តាមដែលបានសន្យាមក កើតិ៍ប្រាស់ទីនឹង តែសតិកមានមួយរំពោះ
តើ ដើម្បីសការដែលបានដូចមេបាន ឬ

គ- ឧណារបស់សតិតិចណាស់ កែតាថ្មីនឹងហើយ កើតិ៍របត់ទៅវិញ
ព្រមជាមួយចិត្ត សតិមិនទៀត មិនមែនតាមទីនឹង សតិកែតាប៉ីយកីរបត់
តើកើតិ៍កែតាថ្មីតិ៍ កាលបរិមាណបោតុបច្ចុប្បន្ន ជួរចេះ ការដើម្បីលក្ខណារបស់
នាមជមិ របជមិ ទីបានធ្វើប្រើប្រាស់បន្ទិចមួន ឬ បើលោកមិនដើម្បីថា
សតិជានាមជមិ ដែលកែតាថ្មីនឹងប្រាង់បោតុបច្ចុប្បន្ន បែរជាទៅព្រាយាម
តាំងចិត្តធ្វើឲ្យកែតសតិ លោកកើតប្រាន់ថា សតិជាតាមទីនឹង និង បញ្ហា កើ

បារមីនមិនបាន ។

ស- អុំសង្គតាយើញ្ញា ពេលធ្វើកុសល សតិកៅតរៀយ ។

ការធ្វើកុសលជាបច្ចុប្បន្នកៅតសតិ មែនទេ ?

ន- ការយើញ្ញត្រវ ជាបច្ចុប្បន្នរបស់សម្ងាត់កុងមតិមានអនុ ។

កុសលកម្មជាប្រយោជន៍តែមិនគឺគិតថា សតិកៅតមិនបាន កាលប៊ែនាន

អកុសលចិត្ត ព្រះមានព្រះភាពត្រាស់ថា ត្រូវដឹងសការដួមិត្រប់យ៉ាង

ការចាប្រមីនសតិ មិនគឺរកំណត់ពេលវេលា និង ទីកន្លែងទូទៅយើយ ។

ស- តែថា អ្នកដែលធ្វើមបារមីនសតិ មិនចាំបាច់នៅកុងទីណា
ដោយចំពោះទូប្រឹង ?

ន- ប្រការសំខាន់ កើតិ ការយល់ឲ្យបានត្រូវត្រវ ។ ការចាប្រមីន
វិបស្សានាបានធ្វើឲ្យដឹងប្រាស់កុងលោកទាំង ៦ តី លោកកៅក ត្រចៀក
ប្រមេះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត យើងត្រូវពិចារណាទូទៅដឹងសប្តាហិរញ្ញវត្ថា
របស់លោកទាំង ៦ ដើម្បីឲ្យដឹងសប្តាហិរញ្ញវត្ថាលោកទាំង ៦ ត្រប់ទីកន្លែង
មិនថា នៅទីកន្លែងណា ដូច្នោះទីប្រព័ន្ធរបៀបដឹងទាមផ្លូវ របៀប កុង
លោកទាំង ៦ ។

ស៊- ដំបូង១ ក៍មានសតិត្រីមតែបន្ទិចបន្ទិច ក៍កែវការនៅយណាយ
ព្រោះគឺតាម នឹងមិនកែវតាមលក្ខីយ ហើយខ្សោះ នៅក្នុងទីផលស្តាត់
១ ក្នុងសម្ងាក់បងិបតិប្រហ័លជាលុយដាន ម៉ែនទេ ។

៤- ពេលចាប់ផ្តើមចារម្រីនវិបស្សនា ក៍ប្រាប្រាបន្ទិចបន្ទិច ៣
ពេក ចន្ទ់យ៉ើញសកាតនៃនាមដមិ របួនិ ចន្ទ់លេបង្គំកិលសូវអស់
ដាយរហ័ស ហើយតាំងរាយមបន្ទាប់បញ្ជាសតិយ៉ាន់នេះ ក៍មិនមែនជា
សម្ងាមតុ បុគ្គលដែលបងិបតិទុស មិនបានចារម្រីនសម្ងាសតិ បញ្ហាកំ
ចារម្រីនមិនបាន ។

អ្នកដែលមិនបានចារម្រីនសតិ របៀបដឹងសការជមិក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ
មិនបានចារម្រីនមតុមានអន្ត ៥ អ្នកទូះក៏ពេលចាំ ពេលចារម្រីនវិបស្សនា
តែបែកតុទួនចេញពីជីវិតប្រក្រតិប្រចាំថ្ងៃ តែបោះជីវិតដែលវាទ្វន ដែល
មិនមានសតិចាំ ជាចីវិតប្រក្រតិប្រចាំថ្ងៃ និង ជីវិតដែលមានសតិចាំ
ជីវិតដែលប្រកបដាយកម្ពុជាន ។ ដែលតែបែកការចារម្រីនសតិចេញ និង
ប្រកាន់ចាំ ជាចំណោកដោយកម្ពុជាន ។ ដែលតែបែកការចារម្រីនសតិចេញ និង
ប្រកាន់ចាំ ជាចំណោកដោយកម្ពុជាន ។ នៅៗទេ ។

អុកទេសក៍លំបាតកនីងយល់ថា ការចេញផ្សាយមតិមានអនុ ៤ នៅ៖ គឺជាការយល់ដឹងចំពោះដើរប្រចាំថ្ងៃ មតិមានអនុ ៤ ជាមួយធមាបជិបទ
បែមានសេចក្តីយ៉ាង្វេត្តរប្រើប្រាស់ខ្លួន ៤ កីឡិនដឹងច្បាស់ថា ដូរកណ្តាល
នៅ៖គីអី , និងដឹងថា មិនមានតួនាទីអូកសានិបញ្ជាញក្រោករហ័ស ៤
នៅ៖ដែរការបង្កើតធមួយធមាបជិបទ មិនមែនបង្កើនវាត្រូដែលមិនបានសន្យា
មកឡើក្រោកនៅ៖ទេ ប្រសិនបែមិនបានសន្យាមក និងរស់នៅដោយជក
នេះសម្រេចឱ្យយ៉ាង្វេត្តថា ការរស់នៅជកមិនមែនជាដើរីតិតរបស់យើង
ជូនច្បាប់ ទីបែមិនគូរបង្កើរស់នៅយ៉ាង្វេត្តនោះ ព្រោះមានការយល់ថា បញ្ហា
និងអារក្រោតខ្លួន ៤

ស- ខ្ញុំនៅគិតថា មានប្រើប្រាស់យ៉ាង្វេត្តដែលមិនជាទិសប្បាយនៃការ
ប្រមិនសតិ ដែលនិងគូរបែប៖បន្ថែមជាបានស្រីរក្រោរីនឹងស្អោរ
ដែលមិនមែនជាស្រីរក្រោដមិ និង ស្រីរក្រោដែលមិនមានប្រយោជន៍
ដល់ការធ្វើស្រាយដល់សង្គម កីមិនមែនជាកុសលប យើងមិនគូរអាន
ស្រីរក្រោទាំងនោះ ដើម្បីឲ្យសតិក្រោតប្រើប្រាស់ ៤ នោះទេប្រើ ៤

ន- ពេលអានស្រីរក្រោដែលមិនមែនជាកុសលប កីព្រោះថា មាន

ការសន្យាំមក ទីបង្កើតឱ្យមានការអាន ការគិតថា នីជានដើម្បីឱ្យសតិ
 កែតាថ្មីនៅក្នុងស ការធ្វើយ៉ាងនៅ នីជមិនដើរប្រាស់ទីនឹង និង
 នីជវត្ថុនិងគិតថា មិនមានអកុសលច្ចាត់ទៀតដួន ។ ឧណាគសតិរបៀកដើរ
 លក្ខណៈរបស់នាមធាមិរបុរាណិនប្រាកដក្នុងទីនឹង និង
 មាបដីបាន ជាផ្លូវដើរបង្កើតឱ្យដើរប្រាស់ជាយុទ្ធនឹង អាចរបៀកដើរបាន
 ការយើញ ជានាមធាមិមួយប្រភេទ ការដើរអត្ថរបស់ពាក្យដើរបាននៅ
 ក៏ជានាមធាមិមួយប្រភេទ អាចមានការកែតាថ្មីនៅក្នុងរៀនដើរបាន
 អាន និង កែតាសេចក្តីពេញចិត្ត បុ ធនបិត សការដិមិនោះ ។ ក៏ជា
 នាមធាមិមួយប្រភេទ ។ ឧណាគដើរបានសៀវភៅ មាននាមធាមិ និង
 របុរាណិប្រើប្រាយប្រភេទប្រាកដ ហើសតិមិនកែតាថ្មីនឹងទីនឹង ក៏មានការ
 ប្រកាន់បាន ជាតុទីនអ្នកអានសៀវភៅ ។
 ហើយឱ្យសន្យាំក្នុងរៀនត្រី បុ គំន្លោ ក៏មិនត្រូវគេបានស ។
 ពេលលេខត្រី បុ កំពុងគ្រឿរ ក៏មាននាមធាមិរបុរាណិប្រើប្រាយប្រភេទ
 ៦ ហេតុអ្ន៊ី របៀកដើរបក្ខណៈរបស់នាមធាមិរបុរាណិចាំន្នរាយនោះមិន
 បាន កាលរបៀកដើរ ក៏ដើរប្រាស់បាន មួយដីតិរបស់យើងនៅ មិនមាន

អ្នករៀនអំពីនាមធមិ និង របធមិ មិនត្រូវទៅស្វែងរកនាមធមិ របធមិ

ក្នុងកន្លែងដែលជាការនោះទេ , នាមធមិ របធមិ មានប្រាកដហើយ ។

ស- បុន្ឌិនបា ប្រសិនប័ណ្ណឱ្យអានសៀវភៅរៀនដែលមិនមានប្រយោជន៍
បុជីកស្រាត មិនជាការបាមយាទ់សតិខ្សោ ? ឧប្បជ្ជូយបា ជាថ្មីកណ្តាល
ប្រមិនមែន ដីនបា អកុសលិនកែនឡើងប្រឹន និងចិញ្ញិចិញ្ញិចិញ្ញិ

ន- នៅមានសតិ ជាកុសលប័ណ្ណ ដែលជីនសាកុសលប័ណ្ណ
អកុសលប័ណ្ណរម៉ឺនកែត សតិកែវបីកដីនលក្ខណៈរបស់អកុសលប័ណ្ណ
សតិ និងការពារអកុសលកម្មបច្ចាមទារកាយ របៀប បិត ឬ បិត កែត
ព្រៀកព្រាប់ បច្ចុប្បន្នកែតអកុសលប័ណ្ណ កើចិញ្ញិចិញ្ញិចិញ្ញិចិញ្ញិ
ធាន ធាន ដីនបា ជាការពិត បុ មិនពិត ឬ យិននិងដីនបា ការចប្រើន
សតិ សុម្រឿមួយទណោះ ឬ មានប្រយោជន៍ដីនប្រឹន និងមានដែលដីនប្រឹន ឬ
បុគ្គលដែលចប្រើនបញ្ហា រហូតដីនប្រាស់ក្នុងលក្ខណៈរបស់នាម-

ធមិ របធមិ តាមសប្តាហិត្តនោះ រៀមិនអាបនិនបាក់ដែលអវិយសប្តុជមិ
ជាព្រះសាធារណៈបាន សុម្រឿក្នុងទណោះក្រាយពីការរបីកដីនលក្ខណៈ
របស់អកុសលប័ណ្ណ បញ្ហានោះ អាចប្រចាំក្នុងលក្ខណៈមិនឡើង ជាទុក

ជាអនត្តារបស់នាមដម្លិ របាយមិញ្ញាន មិនថា សការដម្លិណា ។ ដែល

ប្រាកដ ឬ បញ្ជាចម្រៃនទ្វីនិងក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ និង ការធើនប្បាស់អិយ-

សប្បុជមិនទេ ក៏កែតទ្វីនិងប្រាកដជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ឬ

កាលបានជីនជាយុទ្ធនិងថា ព្រះជមិដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រឹះ

ត្រាស់សម្រួល គឺ មជ្ឈឿមាបដិបាទ ជាថ្មរតែមួយពិត ។ ដែលនាំឡាកាន់ទី

រំលែកតិចលើសហឱយ សប្បុកិច្ចេះប្រាក្នុងព្រះជមិកំមាំទ្វីនិង ឬ យើងមិន

គូរកំយព្យូយអំពីការចម្រៃនសតិក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ហឱយយើងនឹងការអំ

តែធើនប្បាស់ជាយុទ្ធនិង និងក្នុងទីបំផុត កើអស់សប្បុកិសង្ឃឹមិយក្នុងវត្ថុ

ដែលឧនប្រកាន់ថា ជាតុខ្ពស់ យើងមានត្រូវតែនាមដម្លិ និង របាយមិ

បុណ្យណាំ ។

ស- សតិ ត្រូវអប់រំប្រម៉ែនក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ តែប៉ឺតិដល់ថ្ងៃដែល

ក្នុងឡាន ជីនថា សតិក៏តបានពិចណាស់ កើមានការសោកស្រាយដល់

ពេលវេលាដែលក្នុងឡានមិនបាន ទុកជីនថា ការសោកស្រាយជាមក-

សល តែមិនជីនធ្វើយ៉ានុណា ហាមយាតការសោកស្រាយបាន ឬ

ន- អ្នកចង់មានសតិប្រើប្រាស់ និង តែគេមិនជីនថា តែត្រូវការសតិ

ដើម្បីអី ឬ គោលបំណង មិនមែនការមានសតិធាយគ្មានការដើរអីទេ៖
 ទេ គោលបំណង គឺ ការដើរសការជមិតាមសេចក្តីពី ដើរជា សការ
 របស់សង្គារជមិ មិនទៀត ជាទុក ជាអនញ្ញា ឬ តើយើដើរសការជមិ
 តាមសេចក្តីពី បានយើងណា ? ដើរបាន ព្រោះការមានសតិរបៀកដើរ
 សការជមិដែលកំពុងប្រាកដក្នុងទោនការជាន់ នេះ ឬ

បើសការជមិក្នុងទោនការជាន់ ជាសេចក្តីសោកស្រាយ កើតូរបៀកដើរជា
 លក្ខណៈទេ ជានាមជមិមួយប្រភេទ កើនដ្ឋានផ្លូវសេចក្តីសោកស្រាយ
 ចយចុះ ហើយសតិក៍រៀបចំទៀតទៀតដំឡើស លោកនឹងដើរជា សការជមិទាំង-
 ទ្វាយក៍តែព្រោះហេតុបច្ចុះយ តើប្រយោជន៍អីគួរសោកស្រាយ ឬ បើមិន
 របៀបដើរជា សេចក្តីសោកស្រាយជានាមជមិមួយប្រភេទ កើនដ្ឋានជាតុ
 នេះ ដែលសោកស្រាយ ឬ

ស- សតិត្រូវដើនការមួយណ៍ជានិច្ចបុ ឬ បានពុម្ពក្នុះ ប្រាប់ជា
 ពេលមានសតិត្រឹន ឬ ហើយមិនដើនអី ក្រោពីសេចក្តីសោកស្រាយ ឬ
 ន- សតិ ត្រូវដើនការមួយណ៍ សតិជាសោកណាបេតសិករៀបចំទៀតម៉ា
 មួយសោកណាបិត បិតត្រូវប៉ុងប៉ុងត្រូវដើនការមួយណ៍ និងបេតសិកទាំងទ្វាយ

ណា ដែលកៅតជាមយចិត្តដួងណា កើដីនអារម្មណ៍ពេមយជាមយចិត្តដួង
នៅ៖ ឬ សតិភុទិសមបការណា កើដីនអារម្មណ៍ពេមយ ជាមយចិត្តដែល
តាំងមាំភុទិសមបកម្មជាន , សតិភុទិការបម្រើនិបស្សានា កើ
ដីនអារម្មណ៍ពេមយជាមយចិត្ត ដែលកៅតរម្យត្រា គឺ ដីនលក្ខណៈរបស់
នាមធុមិ ប្រុបធុមិ ឬ

បុគ្គលបងាយប្រើន ប្រាថ្នាបង់បានសេចក្តីស្រីមស្តាត់ ដែលគោត្រូវ
ការសេចក្តីស្រីមស្តាត់នៅ៖ដើម្បីអី គោត្រូវការដីនអ្នីទេ គោត្រូមពេត្រូវ
បញ្ហាប្រើ ? សភាពដីលិតរបស់បិត្ត គោមិនត្រូវការដីនអ្នីទេ គោត្រូមពេត្រូវ
ការសេចក្តីស្រីមស្តាត់ណែនាំ វិបស្សានាការណា មិនមែនជាសមបការណា វិប-
ស្សានា ជាល្អាងា , ល្អាងា ជាបញ្ហា , វិបស្សានា ជាបញ្ហាមួយ
ប្រហែល គឺ ជាបញ្ហាដែលដីនសភារជមិតាំងឡាយតាមសេចក្តីពីតាំង ឬ
ស- ព្រះមានព្រះកាត ត្រាស់ឲ្យបម្រើនសតិត្រប់ឧណា៖ ស្អែកិត្តិន
ពេលដេកបក់ កើត្របម្រើនសតិ កុងមជ្ឈិមនិកាយ មូលបណ្តាសកេះ
មូលបរិយាយរត្ត សតិប្បជ្ជានសុត្រ ព្រះមានព្រះកាតត្រាស់និនកិកុទាំង-
ឡាយថា “មានកិកុទាំងឡាយប្រការមួយឡែត កិកុជាមុកដ្ឋីសម្រេចោះ

ក្នុងការរយាយនៅមុខ និង រយាយត្រឡប់ ក្នុងការក្រឡើងម៉ែលនៅមុខ
 និង អាជីវិនិត្យ ក្នុងការបត់ចូលនូវអរយោរៈ និង រាប់ញ្ហា ក្នុងការ
 ស្រួលកដណ្តូប់សំពត់សង្គរដី ធាន់ និង ចីរ ក្នុងការស្ថិតិក ទំនាក់
 លិខ ក្នុងការបន្ទាបជីថ្មីរោះ បស្ថារៈ ក្នុងរោហានីរ អនុយ ដេក
 លក់ ក្រាក់ និយាយ ស្រួម ដូចណាពិនាមកនេះ កិច្ចរម៉ែនតិចារណា
 “យើញកាយក្នុងកាយ” ។

ខ្ញុំមិនយល់ថា ពេលដេកលក់ មានសតិជានដូចមេច ពេលយល់
 ស្ថិតិកដោកសលប័ណ្ណជាន តែដោយប្រើនិងជាមកសលប័ណ្ណ ពេលដេកលក់
 យ៉ានស្រួម មិនមានការយល់ស្ថិតិកដោករដ្ឋប័ណ្ណ (ប័ណ្ណដែលកែត្របាលតែ
 បន្ទាន់ តម្លៃកណ្តាតិ) ដែលមិនដឹងអារម្មណក្នុងថ្ងៃទាំង ៦ ។

៥- បើអប់ចម្លៃម៉ែនសតិរៀយ ៧ សតិកែត្របាលពេលដេកលក់
 ជាន បើសតិមិនកែត្រ កែមាបនិនកែត្រលោកៗដែលពេញចិត្តក្នុងការដេក
 យ៉ានសប្តាយ បុអាចក្លឹបក្នុងរៀនផ្សេងៗ ៧ ដែលកែត្រឡើងក្នុងច៌ប្រៃទោះ
 ទោស់កែត្រឡើង ៧ បើយើងមិនរៀបកដីនលក្ខណ៍របស់លោកៗ
 ទោស់ និងនាមដុរបដិជ្ជនៅ ៧ យើងដេកលក់ទៅដោយអក្សសលប័ណ្ណ

បើសតិក៍តមុនពេលដោរកលក់ កីជាបច្ចីយទ្វូសតិក៍តាន់ពេលដោរ
ក្រាក់ឡើងក្នុង ។

យើងមិនដឹងថា ស្មាប់ពេលណា ប៉ីយើងចម្លែនសតិជាប្រកត់
ក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ កីមានបច្ចីយទ្វូសតិក៍តមុនពេលអស់ជីវិតបាន ចិត្ត
ដោរក៍តមុនខណៈចុះចុះ ជាបច្ចីយដល់បងិសនិចិត្តក្នុងជាតិទៅ យើង
គ្នរចម្លែនសតិ សុម្រោះក្នុងខណៈមុនពេលដោរកលក់ ។

ស- ព្រះមានព្រះភាពត្រាស់ថា គ្នរចម្លែនសតិក្នុងខណៈនិយាយ
និង នៅល្អែម ទុក្ខុកថា ពេលនិយាយជាមួយអ្នកណា ។ មានការ
ចម្លែនសតិលំបាកណាស់ ។

ន- ហេកគិតថា ហេកចម្លែនសតិមិនបាន ព្រោះហេកនៅផ្លូវថា
ការចម្លែនសតិ និងត្រូវដ្ឋីអ្នកិច្ចិតិសស ពេលដើរ សតិក៍តបាន
ប្រាង់ ?

ស- ក៍តបាន ដូចជា មានលក្ខណៈរួន ញ្ញោះ បុ តិនិ ប្រាកដូរ
ជីវិតបាន ។

ន- ពេលនិយាយ មិនមានសការ់រួន បុ សការ់ដោរកម្លៀក

ព្រៃរប្ប ?

ស- មាន

ន- ពេលនិយាយមានពី មានយើង ដែរប្រាង , ត្រូវឃើញបំនិយាយ
ជាមុនសិន ទីបដិនថា មានសំឡោងប្បួន ។

ស- មិនមែនទេ កំពុងនិយាយ កើតិន្ទាន ។

ន- ឧណា៖កំពុងនិយាយ របៀបដិនមិនបានប្បួន ថាសំឡោង កើត
របួនមិញ្ចាំង , ពេលនិយាយ មានសការដឹងមិញ្ចាំងកៅតទេឡើងប្រាកដភ្លើង
ឧណា៖ផ្សេង ។ ត្រូវ មិនមែនឃើញបំនិយាយ ទីបរុបៀបដិនបាននោះទេ , ការ
និយាយនោះកៅតទេឡើងប្រាក់អកុសបចិត្តឱ្យ កុសបចិត្តឱ្យ ហេតុអីទីប
របៀបដិនសកាតរបស់បចិត្តទាំងនោះមិនបាន ។ ពេលនិយាយរៀនអកុ-
សប ពេលសែច និង ពេលសប្បាយបចិត្ត យើងចែងតែគិតថា មិន
អាចរបៀបដិនសការដឹងមិញ្ចាំងឧណា៖នោះបាន តែសការដឹងមិញ្ចាំងទ្វាយ កើត
នាមដមិ របួនមិនោះដែន សតិរបៀបដិនមិនបានប្បួន ? ។

ពេលនោះកៅតទេឡើងធ្វើការជារ ហេតុទូរសព្ទព្រៃកញ្ចាប់ដែរទេ ហេតុ
មានសតិពេលដែលហេតុទូរសព្ទ និយាយខ្លះទេ ។

ស- ពេលកណ្ឌុរស៊ូរោទិ ឱ្យកិលីកនូរស៊ូ មិនដឹងជាមាន
អ្នត្រូវបានយកដោយ ការចម្លៀនសតិភូនកន្លែងធ្វើការដោយ មានការ
លំបាតកណាស់ ។

៥- មិនមានសការជមិន្ទាកដតាមទារទាំង ៦ ទេប្រ ហេករលីក
ដឹងសការជមិត្រប់ពេលមិនបាន តែហេកនិងធ្វើមិនសតិបន្ទិចមិន ៧
សូម្រោនកន្លែងធ្វើការកើតឡើយ ហេកអាចដឹងទនានកន្លែងទៅការដោយ
ទូស៊ូ ប្រពេលធ្វើមិនិយាយ ហើយកំអាបរីករាយកន្លែងរៀនិយាយ
ព្រោះមិនមានសតិ តែប៉ឺកន្លែងពេលខ្លះហេកមានសតិ កើតបច្ចុប្បន្នធ្វើការ
មានសតិតាមមានបាន ។

ស- អ្នកខ្លះគិតថា កាលសតិមិនទាន់មានំ កើត្រានៅតែម្នាក់នឹង
ធ្វើម្រោចមិនសតិ តែត្រូវទេ ។

៥- ទិន្នន័យ៖មានសតិរលីកដឹងលក្ខណៈរបស់នាមជមិនិង របជមិ
នៅក្នុងការនៅតែម្នាក់នឹងជាមួយនឹងសការជមិនៅក្នុងការនៅតែ
ម្នាក់នឹងកន្លែងការបងិបតិជមិ មិនមែនជារៀនទីកន្លែងទេ សូម្រោនជាមួយ

មនុស្សប្រើបាន ១ កីរិយាប័ណ្ណលក្ខណៈរបស់នាមជមិ និង របធមិតាន ៤
យើងមិនត្រូវបានប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ និង របធមិតាន ៤
ជមិត្រូវបានប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ និង របធមិតាន ៤
ប្រចាំថ្ងៃ ជាសម្រាប់ប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ និង របធមិតាន ៤
មនុស្សប្រើបាន ២ កីរិយាប័ណ្ណលក្ខណៈរបស់នាមជមិ និង របធមិតាន ៤
ជមិត្រូវបានប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ និង របធមិតាន ៤
សម្រាប់ប្រចាំថ្ងៃ ដើម្បីចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ និង របធមិតាន ៤
កីឡាសំយុទ្ធនិភាគ សង្កាយពន្លឹង មិត្តជាលស្សន្តទី ១ មានសេចក្តី
ថា នគរសារត្រី ឱ្យមួយ គ្រាន់នៅ ព្រះមិត្តជាល៖ចូលរួមការប្រចាំថ្ងៃ
មានព្រះរាជ ច្បាយបន្ទីរីយកីអន្តយកីអន្តទីសមគរ លុំអន្តយកីអន្តទីសមគរ
សមគរហើយ បានក្រាបទល់ស្ថារព្រះមានព្រះរាជថា ៖
“ បពិត្រព្រះអន្តិចប្រមិន ដើលព្រះអន្តិចត្រាស់ថា អ្នកមានប្រក្រតី
នៅតែម្នាក់ជន អ្នកមានប្រក្រតីនៅតែម្នាក់ជន ដូច្នេះ ជាយហេតុត្រីម
ណាប្រះអន្ត កិត្តិថីបាយ្ញាងថា មានប្រក្រតីនៅតែម្នាក់ជន និង ជាយ
ហេតុត្រីមណា កិត្តិបាយ្ញាងថា នៅជាយមានត្រា ២ នាក់ ” ៤

៧- “ ម្នាលមិតជាប់: រូបដែលបានដឹងដោយចក្ខុង ដែលគ្មាន ប្រាប់
 គ្មានវីរករយ គ្នារោញចិត្ត ឲ្យកែតសេចក្តីស្រឡាញ់ កាន់ពេទិករករយ
 ឲ្យកែតតម្រក មានហេរិយ បែកក្ខុងត្រួកអរ ពោលសរស់រ និប់ជុប
 ក្ខុងរបាយនាំ, កាលប៊ីអុកត្រួកអរ ពោលសរស់រ និប់ជុបក្ខុងរបាយនាំ
 រំមនុកកែតសេចក្តីកែតកែត កាលប៊ីមានសេចក្តីកែតកែត កំមានការ
 ប្រកាន់មាំ កាលប៊ីមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ កំរំមនុកជាប់នៅ ម្នាលមិត-
 ជាប់: កិកុមុកប្រកបដោយសេចក្តីកែតកែត មានការជាប់នៅយ៉ាន់នេះ
 ជន តថាគតពោលថា អូកមានប្រក្រតីនៅដោយសំឡាញជាតម្លៃ
 ពីរ.... ម្នាលមិតជាប់: កិកុមុកមានប្រក្រតីនៅដោយអាការយ៉ាន់នេះ
 ពោលសោរ សេនាសន៍: ដែលស្មាត់ សមត្ថរជាទីនៅដីស្មាត់កំពើត ពេក
 នៅឯណ្ឌាជាតា មានប្រក្រតីនៅដោយសំឡាញជាតម្លៃបំពីរ ។
 សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអី ព្រោះអូកនោះនៅមានពណ្ឌជាសំឡាញ
 តម្លៃបំពីរ គេលេបដំពណ្ឌមិនទាន់បាន ដូចខ្លោះ ទីបោរៈថា មានប្រក្រតី
 នៅដោយសំឡាញជាតម្លៃបំពីរ ។
 ម្នាលមិតជាប់: រូបដែលបានប្រើដឹងប្រាស់ដោយចក្ខុង គ្នាប្រាប់ គ្នា

វិករយ គុរពេញចិត្ត ឲ្យកែតសេចក្តីស្រឡាត្រូវ កាន់តែវិករយ ឲ្យកែត
តម្រក មានហើយ បើកិច្ចិនត្រកអរ សេចក្តីកែតកែន
រួមជនរលប់ កាលបែងមិនមានសេចក្តីកែតកែន កើមិនមានតម្រក កាលបែង
មិនមានតម្រក កើមិនមានការដាប់នៅ ម្នាលមិតជាលេខេះ កិច្ចិអុកមិន
ប្រកបដោយសេចក្តីកែតកែន និន ការដាប់នៅ តបាតតពោលថា មាន
ប្រក្រត់នៅតែម្នាក់ជន ឱ្យបុ

..... ម្នាលមិតជាលេខេះ កិច្ចិអុកមានប្រក្រត់នៅដោយអាការយ៉ាងនេះ
សូម្បែនឈាយទាំងមួយនឹងកិច្ចិ កិច្ចិនី ឧបាសក ឧបាសិកា ព្រះរាជា
មហាមាត្ររបស់ព្រះរាជា ត្វូយ៍ សារកត្វូយ៍ កុងទីបំផុតនៃស្រក
កិច្ចិត សូម្បែយ៉ាងនេះ កើមានលើខ្លោះថា មានប្រក្រត់ នៅតែម្នាក់ជន
..... សេចក្តីនោះ ព្រោះបាទឯក ព្រោះតណ្ហា ដែលជាសំឡាល់ជា
គម្រប់ពី អ្នកលេខាបន្ថែមហើយ ព្រោះបាទនោះ ទីបាបេរាជា ជាអ្នក
មានប្រក្រត់នៅតែម្នាក់ជន ” ឱ្យ

សម្បាសមាតិ

ស៊រ- គោលបំណងក្នុងការចារម្រោងមតិមានអន្ត ឬ មិនមែនដើម្បី
សេចក្តីសូប់ តែដើម្បីបញ្ជា , មតិមានអន្ត ឬ នៅ៖ មិនមានសេចក្តីសូប់
ធ្លីទេប្រើ ? បានជ្រាបថា សម្បាសមាតិ (ការព័កប់ចិត្តត្រា) កីដា

អន្តមតិ ១ ក្នុងមតិមានអន្ត ឬ ឯ

ទ- សម្បាសមាតិ ជាបេតសិក ជាងកគគតាបេតសិក ឬ ឯកគគតា-
បេតសិក ឬ សមាតិនៅ៖ កែវមជ្ឈមយចិត្តគ្រប់ដួន កិច្ចរបស់ឯកគគតា-
បេតសិក តី តាំងមាក្នុងការម្នៀក ចិត្តគ្រប់ដួន ដីនការម្នៀកបានតែម្មយ
បុរិណាងោះ ឬ

សម្បាសមាតិ ក្នុងសមបការនា ជាសការជមិ ដែលតាំងមាក្នុង
ការម្នៀក ដែលជាសមបកម្នៀបាន ដើម្បីឲ្យកែវសេចក្តីសូប់ សម្បាសមាតិ
ក្នុងមតិមានអន្ត ឬ កែវមជ្ឈមយចិត្តសម្បាទិជិ និង សម្បាសតិ ដែល
មានលក្ខណៈរបស់នាមជមិ របជមិ ដែលប្រាកដតាមជរក្តក ត្រប់ក
ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ជាការម្នៀក ឯ

ស៊រ- ហេកប្រាប់ថា កិច្ចរបស់សម្បាសមាតិក្នុងមតិមានអន្ត ឬ តី

តាំងមាត្រាលក្ខណៈរបស់នាមជមិ និង របធមិ ដែលជាអាមេរិករបស់
សតិភួនុណោះនៅ ដើម្បី នឹងត្រូវកំណត់ដល់សការរបស់នាមជមិ
របធមិ ដូចត្រូវ តែប៉ុណ្ណោះ កិច្ចប្រជុំនិងសតិភួនុណោះដូចកិច្ចការងារតាម
ប្រក្រតប្រចាំថ្ងៃមិនបាន ។

៥- ការតាំងមាត្រាលក្ខណៈរបស់នាមជមិ របធមិ ដែលប្រាកដ មិន
មែនជាការកំណត់ទ្វាយឱ្យ ១ ដូចកិច្ចការប្រជុំនិងសមប័ការនៅ សម្រាប់
សមាជិកធនធានអន្ត់ ៤ កំពុងជាមួយចិត្តដែលជីនុលក្ខណៈរបស់
នាមជមិ បុ របធមិ ហើយកីរបត់ទៅព្រមជាមួយចិត្តជីនុនៅ ។ សម្រាប់
សមាជិកធនធានការប្រជុំនិងវិបស្សោនា ជាពិកសមាជិ (សមាជិជាទណោះ ១)
ការប្រជុំនិងវិបស្សោនា មិនមែនព្រាយាមសំឡើងសការជមិ ដែលប្រាកដ
យឱ្យ ១ ១៩ គោលបំណងនៃការប្រជុំនិងវិបស្សោនា មិនមែនជាការជាប់
ជំពាក់ តែដើម្បីការបែបនៃ ធាយការប្រជុំបញ្ហា ។

សមាជិកធនធានការប្រជុំនិងវិបស្សោនា មិនមែនជាទបសតិដល់កិច្ចការ-
ងារកិច្ចជីតប្រចាំថ្ងៃនៅ ៣ ឬយីនដូចជា កិច្ចុណោះទិយាយជាមួយ
អ្នកជំទេ កីមាននាមជមិ របធមិ ប្រាកដតាមផ្លូវកំណើក ត្រប់ក ប្រមុះ

អណ្តាត កាយ ចិត្ត ហេតុអ្ន់ របៀបដឹងសការជមិទាំងនោះ មិនបាន ? ,

សតិមិនមែនធ្វើឲ្យយើងឃើញប៉ុនិយាយទេ ហើលក្បុណ៍៖របស់នាមជមិណា

ប្រុបជមិណាប្រាកដ សតិក់របៀបដឹងបានក្នុងទណាទោះ និងធ្វើឲ្យ

លក្បុណ៍៖របស់អារម្មណ៍នោះប្រាកដច្បាស់ឡើង ។

ស- ធ្វើដូចមេច ទីបនិន្ទ័រតាំងមាំបានក្នុងនាមជមិ ប្រុបជមិដែល

ប្រាកដក្នុងទណាទោះ បានប្រើបាន , មានសតិក្នុងដីវិតប្រាប់ថ្មី តែក់នៅ

មិនមានការដឹងច្បាស់ក្នុងលក្បុណ៍៖របស់អារម្មណ៍ដែលប្រាកដ ទុក្ខបាន

សង្គត់យើង្ហាត់ មានសតិ តែមិនដឹងលក្បុណ៍៖របស់អារម្មណ៍តាម

សេចក្តីពី ។

៤- ទណាទោះកំពុងចារម្រឿនមគ្គមានអង្គ ៥ នោះ កំមិនមែនប៉ា និងមាន

ការដឹងលក្បុណ៍៖របស់សការជមិត្រប់ពេលដែលមានសតិនោះទេ ។ នៅៗ

ការដឹងមានប្រើបានប្រភេទ ជាដំបូង ។ ការដឹង នៅមិនទាន់ជាក់ច្បាស់

តែក់និន្ទ័រម្រឿនឡើង កាលមានសតិក់តែឡើងញ្ញូកញ្ញាប់ និងធ្វើមរលក

ដល់លក្បុណ៍៖ធ្វើនូវបស់សការជមិ កាលប៉ីសតិចារម្រឿនឡើង ការ

ដឹងលក្បុណ៍៖របស់សការជមិ ក់ជាក់ច្បាស់ឡើង ។

ការបម្រើនិរសញ្ញា មិនត្រូវធ្វើអ្នកទ្វាយសប្រកត់ ដើម្បីទ្រួលបាត់ជំនួយ
 មានអ្នកសការដើរដែលប្រាកដ ឧណា:ណាងដែលមានសម្ងាត់ក្នុងមតិ
 មានអ្នក ៥ ឧណា:នៅ: កើមានសម្ងាត់មានជំនួយមតិមានអ្នក ៥ ដែរ ។
 ស- អ្នកទេសប្រាប់ថា ត្រូវបម្រើនិរសមប័ការនៅបានជាមុនសិន
 ទីបច្ចេកទេសប្រាប់ថា គេគិតថា សមាជិកដែលកែវិតពីការ
 បម្រើនិរសមប័ការនៅ: ជាសម្ងាត់មានជំនួយមតិមានអ្នក ៥ ។
 ន- ចំណុចសំខាន់របស់ការបម្រើនិរសមប័ការនៅ ដើម្បីទ្រួលបាត់ស្ថាប់
 ហាកលេងកែ: ទោស់: មោហ៌: ធ្វើយក្រា ធ្វើយឧណា: , ការបម្រើ
 សមប័ការនៅ កើមានសតិ និងបញ្ជាផែរ អ្នកដែលប្រាប់ចំណុចបម្រើនិរស
 កើត្រូវដើរបច្ចុប្បន្នដែលធ្វើឱ្យសម្រេចបាន ត្រូវដើរបច្ចុប្បន្នដែរ អ្នកដែលប្រាប់ចំណុចបម្រើនិរស
 សមប័ការនៅ ត្រូវដើរសកាតរបស់ចំណុចបច្ចុប្បន្នប៉ុណ្ណោះ ប្រកបជាមួយអ្នករបស់
 យាន ធម៌បច្ចាក់អាចសម្រេចជាយានចិត្តហើយប្រចាំថ្ងៃ និងត្រូវដាស៊-
 ត្រូវដើរបច្ចុប្បន្នការបម្រើនិរសមប័ការនៅ ត្រូវដើរបច្ចុប្បន្នជាយនឹងយោង ។
 ជូនបច្ចុប្បន្នការបម្រើនិរសមប័ការនៅ ទីបច្ចុប្បន្នមានចំនួយ និង បញ្ជាផែរ ដើម្បី
 ត្រូវបច្ចុប្បន្នការបម្រើនិរសមប័ការនៅ ការបម្រើនិរសមប័ការនៅ មិនមានលំបង់ការ

សេចក្តីយ៉ែន្ទុសថា ជាតិទីនទេ , បញ្ជាដែលកែតែការចម្លៀនវិបស្ស-

នាការនា ទីបង្កើតឱ្យមានការលេបនៃសេចក្តីយ៉ែន្ទុសថា ជាតិទីនបាន ។

ចំណុចសំខាន់ភូមិក្នុងការចម្លៀនវិបស្សនា សូមវិភូមិក្នុងខាងដីម កីឡា ការអប់រំចម្លៀនបញ្ជាជីម្បីដឹងសការធម៌តាមសេចក្តីពីត ប្រសិនប័ត្និតថា

ត្រូវចម្លៀនសមបការនាមុន ចម្លៀនវិបស្សនា ដីម្បីឱ្យកែតែសតិថ្លែង ។

សម្រាតិជិក្នុងមគ្គមានអន្ត ៥ កីឡ់តិចនូវបាន , កុំភ្លែបថា សម្រាសតិ និងសម្រាសមាតិ និងត្រូវកែតែមជាមួយសម្រាតិជិ ទីបង្កើតឱ្យរបស់មគ្គមានអន្ត ៥ ។

ស- អ្នកដែលមានបសាទមិនល្អ ចម្លៀនសមបការនាមឱ្យចិត្តសូបជាមុន ទីបច្ចេក្រាវិបស្សនា មិនប្រសិរប្បុ ?

ន- អ្នកដែលចម្លៀនសមបការនា ព្រោះមានខបនិស្សីយសន្ផំមកឱ្យជាអ្នកមានប្រក្រតិបច្ចេក្រាវិបស្សន៍សមប់ ធ្វើនៅត្រូវជាមួយអ្នកដែលចម្លៀនវិបស្សនាការនា ព្រោះគិតថា ត្រូវចម្លៀនសមបការនា ដីម្បីឱ្យមានសតិថ្លែង ។ ជាមុន ទីបច្ចេក្រាវិបស្សនាតាន ។

ចំពោះអ្នកមានបសាទមិនល្អ និងសិក្សាប្រោះជមិ ហើយប្រព័ន្ធ

បដិបតិតាមព្រះធំ ក៏បានយល់អំពើជីវិតប្រើប្រាស់ទេនឹង ការយល់អំពើជីវិត
និងមានប្រយោជន៍យ៉ាងប្រសើរដល់គេ តែម្យាន ។

ស- មានអ្នកឧះប្រាប់ថា អ្នកមានចិត្តរាយមាយ មិនគឺសិក្សាចម្លៃ
ព្រះភាពតែដើម្បីសាប់សរប់ប្រើប្រាស់ទេ គូរបានបុត្រិបុណ្ណោះ ។

៥- យើងមានចិត្តសាប់សរប់ មុននឹងបានសិក្សាចម្លៃ យើង
កែតមកព្រះអរិឆ្តា ព្រះអរិឆ្តានោះនេះ ជាបច្ចុប្បន្នកែត , យើងមាន
កំភូក ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត មានហេក់ ទេស៊ែ
មោហៈ ដែលកែតពីការដើនអារម្មណក្នុងកំភូក ត្រប់ក ប្រមុះ អណ្តាត
កាយ ចិត្ត តែយើងមិនដើនសការដុំជាទ្វាយនោះតាមសេចក្តីពី
ទីបាយើងមានអរិឆ្តា ។

ប៉ីសិក្សា និង ពិចារណាចម្លៃ ក៏ដើមយល់អំពើជីវិតបានត្រួតព្រូវ
សេចក្តីយល់ត្រួតព្រូវនោះ ដើម្បីយើងសាប់សរប់ដុចមេចបាន ប្រសិន
ប៉ីយើងចាប់ប្រើប្រាស់ស្ថាប់ ដោយមិនបានសិក្សាញូយល់ យើងក៏មិនដើន
ថា អ្នការបានបុត្រិត្រូវ អ្នការបានបុត្រិទុស យើងអាចប្រឡើបស្ថាប់
និងសមប់ ហើយយើងអាចចិត្តថា ត្រួតប្រមិនសមប់មុន ទីបច្ចេកទេស

វិបស្សនា , យើងអាចគិតបាន នឹងតាំងបិត្តម្រួសតិក់តាន បើដូច្នោះ
កីឡាធិនិជ្ជលក្ខណៈរបស់សម្បាសតិ ភុធនមត្តមានអន្ត ៥ , យើងមិនដឹងថា
សតិជាមនត្តា យើងនិងប្រកាន់សតិជាតុទួន ដល់កីត្ត ការប្រកាន់មាំបាន
ជាតុទួនដំនឹស , យើងអាចគិតបាន យើងដឹងសការជមិ និង ដឹងការ
កែតែ-របត់របស់សការជមិ តែតាមសេចក្តីពិត យើងមិនដឹងអ្នីទ្វីយេ
យើងវិនិជ្ជដៃបាន ដឹងសុចិត្តជមិហើយ យើងមិនគូរក្រុចបាន ការសិក្សា
ពេលវេលាដែលបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងការប្រមិនមត្តមានអន្ត ៥ ។

សែ- បុន្ថែនអ្នកដែលធ្វើមចប្រើប្រាស់សតិប្បញ្ញតាន មិនអាចនឹងតាំងមាំ
ភុធនមាមជមិ និង របដមិបាន តែមិនគូរទៅកាន់កិនិជ្ជដែលបំពេះ ដូចជា
សម្បាក់បងិបតិដែលស្មាតប្រើប្រាស់ ? មនុស្សដោយប្រើប្រាស់មានការប្របុកប្របល់
ភុធនិវិត្យប្រចាំថ្ងៃ រហូតចប្រើប្រាស់សតិមិនបាន នៅឯណីសម្បាក់បងិបតិ តែ
រំមិនអាចតាំងបិត្តប្រើប្រាស់សតិប្បញ្ញតាន និង តាំងមាំភុធនមាម-រប បាន ។

៤- ការគិតិនិងទៅសម្បាក់បងិបតិ ដើម្បីតាំងបិត្តប្រើប្រាស់នៅ៖
ពេលវេលាការយើងទូទាត់សប្តា មានតុទួន , សម្បាក់បងិបតិមានប្រាយោជន៍
ភុធនិស្សយេចេះដឹងពេលវេលាដែល តែមិនគូរគិតបាន ត្រូវទៅសម្បាក់បងិបតិដើម្បី

បម្រើនសតិ ការយល់ត្រាំ ជាបច្ចុប្បន្នដល់ការចម្រើនសតិប្រជាន ។
សម្ងាត់បងិបតិ គេអាចព្រៀកអរ ជាប់ជីពាក់ក្នុងសភាពស្សប់ស្តាត់
ដែលជាការប្រកាន់មាំ និង អាបជាប់ជីពាក់ក្នុងសភាពស្សប់ស្តាត់ប្រើន
ទេវិន ១ គ្រប់ពេល ហើយនូវដែលមិនស្សប់ កើតិច្ចាស់
និង កាលបរិច្ឆេទប៉ុមកជាតិវិតប្រកតិប្រចាំថ្ងៃ កើតបម្រើនសតិមិនបាន
ព្រោះជីវិតប្រចាំថ្ងៃមិនមានការស្សប់ ។

អ្នកទុះគិតថា គេ “ ចូលបងិបតិ ” ប៉ុន្មានសម្ងាត់បងិបតិ និង “
ចេញចាកបងិបតិ ” ប៉ឺជាដីវិតប្រកតិប្រចាំថ្ងៃ ការចម្រើនវិបស្សោន
មិនមាន “ គេ ” និង “ ចេញ ” , គួរបម្រើនសតិគ្រប់ពេល មិនថា
និងនៅទិនាក់ដោយ ។

ស- បានជ្រាបថា អ្នកដែលធ្វើមចម្រើនវិបស្សោន គួរធ្វើអីទេ យើត ១
ដើម្បីទូទាត់សតិប្រើន ១ គួរទូទាត់អាហារយើត ១ និង ដើរយើត ១
ដើរ ១

ន- នៅរាជរដ្ឋបាល ដើរយើត ១ ដើម្បីទូទាត់សតិប្រើន ១ នៅ៖ ចិត្ត
ប្រភេទណា ជាបច្ចុប្បន្នលើផ្លូវយ៉ាន់នៅ៖ មានសេចក្តីត្រូវការអ្នកខ្ចោះប្រើប្រាស់ ឬ

ស៊- មាន មានសេចក្តីត្រូវការសតិ ។

ន- បើយើងនោះ កើតាបោកមួលចិត្ត ហោកគិតដល់សតិដោយ
សេចក្តីត្រូវការ គិតដល់សការដឹងលមិនទាន់ប្រាកដ ជាប់ដំណកក្នុង
វត្ថុដែលនោះមិនទាន់កែតាមីនី ជីនសការរលូកដីនវត្ថុដែលប្រាកដក្នុង
ឧណាគនោះ ហោកមិនដីនឹងទីនថា កំពុងត្រូវការសតិ តែការយើញ ការពួ
កំពុងប្រាកដ កំមិនដីនូវកុណាបេសសការដឹងឱ្យនោះ ។ ដូច្នោះទីបមាន
តួនជាមុកត្រូវការ មានតួនជាមុកយើញ ជាមុកពុ សុមកំកែចប់
ចំណុចសំខាន់ក្នុងការចំនួនឯធម្មនាគិត ដើម្បីរំប៉ែការយើញឱ្យសប់

ជាតួនឲ្យអស់ ។

ឧណាគទូលាចានអាបារ កិលេសរមីនីកែត ព្រោះនោះមិនទាន់បាន
លេខឲ្យអស់ អាចពេញចិត្ត បុ ទាស់ចិត្ត ក្នុងអាបារដែលកំពុងទូលាចាន
បុទ្ទិនសតិកិរលូកដីនសការ៖បេសនាមដឹងឱ្យនោះបាន , បើទូលាចាន
អាបារយូរ ។ ដើម្បីឲ្យមានសតិប្រើប្រាស់ កើតាការជាប់ដំណកក្នុងសតិ
អ្នកទូះកើត្រាប់ប់ គេ “តាំងសតិ” ឧណាគទូលាចានអាបារ ពាក្យនិយាយ
បេសគេបញ្ជាក់ប់ មានសេចក្តីត្រូវការសតិ និង មានការយើញឱ្យសប់

ជាតិទាំង , អ្នកដែលដើរតាមបេប (ដែលតាំងឡើនជាក្រុតក្រម)

ដើម្បីព្យួរមានសតិប្រើន ១ ក៍មាននយដ្ឋបត្រា គេត្រូវការសតិ និងមានការ

យើង្វាប់ មានតាមទាំង ២

យើង្វាប់គ្នាបែងចាយសប្តាហ៍ ៤ ២ ដែលបានបែង ពណ៌រ

ដែលជាបោតុទ្រកេត្តុក , ដកបណ្តាណសេបក្នុងត្រូវការនាមដមិ របាយ

ក៍មានជាតិ (ការកែត) មិនធ្វើតាមសេបក្នុងត្រូវយើង្វាប់ ប៉ុត្រូវការ

បារម្រិតវិបស្ស័យ និង ប្រាប់បែង ក៍រិះប្រាប់បែង ក៍ប្រាប់បែងជាតិ ២

ជូនជាតិ អ្នកបារម្រិតសតិមិនទាន់បានបុន្ទានដន្ល ក៍ប្រាប់បែងជីវិសការ:

ដែលធ្វើនៅការយើង្វាប់ និង ពណ៌រ (វត្ថុដែលប្រាកដដូរក្នុង) , ការ

បានពួន និង សំឡើង ប្រាប់បែងយើង្វាប់សការកែតរលប់របស់នាមដមិ

និង របាយ ជាដើម ។ ប្រសិនបៀជាប់ជំពាក់ប្រាប់បែងជីវិសការ ១

ក៍មិនអាចជីវិសការបែងជីវិសការបែងជីវិយ , ការបារម្រិតគម្រោង ៤ ត្រូវ

បារម្រិតយុរ ១ ទីបកម្ពាត់ការយើង្វាប់សជាតិ ជាតិទាំងបញ្ហាបញ្ហាផ្លូវ

ជីវិសការ:របស់នាមដមិ របាយ ធន្តឹងន្រាយដែលប្រាកដ បញ្ហាបារម្រិត

និងជាតិទាំង ក៍ព្រោះការរបៀបជីវិសការ:របស់នាមដមិ និងរបាយ រហូត

បានដើរច្បាស់ ឬ

ស៊ - ពេលមានសតិប្រើន ឬ កើមានការស្តីប័ប្រើន ដើរជាន់ពេញចិត្ត

សេចក្តីស្តីប័ប្រើន មិនស្មោះបានបម្រើនបញ្ចាញមុតស្របទ្វីន ឬ

គ - កែហមានសតិ កើកម្មាត់អកុសបាយណា៖នោះបញ្ចាន និង

មានសេចក្តីស្តីប័ប្រើន ដូច្នោះកើនធនយ៉ាងបានថា ការបម្រើនមតិមានអន្ត ៥

កើមានសេចក្តីស្តីប័ប្រើនដែរ , ឯកតាបេតសិក ដែលកែតាមយច្ចិនដើរ

លកណា៖របស់នាមធាមិ របួនិ ធ្វើនឹងកតាបេតសិកដែលកែត

កុន្លែកម្មលប់ចិត្ត ដែលជាសការធាមិមិនស្តីប័ប្រើន ឬ

មានសេចក្តីស្តីប័ប្រើនប្រកែទ កាលបានសម្រេចអវិយសច្ចិន ជា

ព្រះអរបញ្ញ កើកម្មាត់កិលសបានជាសមុប្រឡទ ដូច្នោះ ព្រះនិញ្ញន ទីប

ស្តីពី ឬ

បីត្រកអរកុន្លែកសេចក្តីស្តីប័ប្រើន កុន្លែកណា៖មានសតិ កើតូរដើរថា សេចក្តី

ប្រកអរនោះ ត្រូមតែជានាមធាមិមួយប្រកែទ បីមិនរបៀកដើរដូច្នោះ កើ

មានការយ៉ាងទ្វាងសថា ជាតុទិន និងយ៉ាងបានថា កិលសក្រាសវេណ

យ៉ាងណា ឧណា៖ដែលវិនិច្ឆ័យក្នុងសតិ កើមានតុទិនជាមុកសោកស្តាយ

ថា ឧនវិធីនក្របសតិទេហើយ និង កាលបរិមាណសតិភ័ព្យទីនក្របសតិទេហើយ កីមាន
តួនគ្រកអរថា មានសតិ , ដូច្នោះ ការរលិកដីសក្ខណៈរបស់
សការជមិទាំងឡាយដែលប្រាកដ ទីបង្កាប្រការសំខាន់ដែលកម្មាត់បន្ថែម
ការប្រការនៅក្នុងក្របសតិទេហើយបាន ។

ប្រសិទ្ធភីត្រកអរកុងការមានសតិប្រើប្រាស់ និង កីមិនគ្រតិតថា សម្រប
ជមិហើយ គ្របម្រើបញ្ជាញឱ្យដីសក្ខណៈរបស់នាមជមិ របួមិ ជាក់
ប្រាស់ទីនក្របសតិទេហើយ ដូច្នោះ សម្ងាត់យាម៖ (សេចក្តីព្រាយាមត្រូវ) ទីបង្កាប់
អនុមត្ត ដែលទូទៅមិនបានទីនក្របសតិទេហើយ កុងមត្តមានអនុមត្ត ៥ ។
ដូចដែលយើងយើងហើយថា សម្ងាតិដិ និង សម្ងាសង្គប្បៃ៖ ជាក់
អនុរបស់បញ្ហា កុងមត្តមានអនុមត្ត ៥ , សម្ងាត់ថា សម្ងាត់កម្ពុជា៖ និង
សម្ងាត់អាជីវ៖ ជាអនុរបស់ស៊ូប កុងមត្តមានអនុមត្ត ៥ , សម្ងាត់យាម៖
សម្ងាសតិ និងសម្ងាសមាតិ ជាអនុរបស់សមាតិ កុងមត្តមានអនុមត្ត ៥ ។
បើអនុមត្តទាំងនេះចាប់ប្រើប្រាស់ទីនក្របសតិទេហើយ សេចក្តីដីសកាតរបស់នាមជមិ របួមិ
កីជាក់ប្រាស់ ដូច្នោះ បញ្ហា ការដឹងយ៉ាងទេះ ទីបង្កាប្រការកម្មាត់បន្ថែម
ការប្រការនៅក្នុងក្របសតិទេហើយ និង របួមិ បាន ។

ស៊ី - ក្នុងទីយនិកាយ មហាសតិប្បជ្ជានស្ត្រែ ម៉ែលយើព្យាគា
អារម្មណកំដែលជាសមចកម្មជាន ក្នុងមួលនៅក្នុងសតិប្បជ្ជាន ឬ ដែរ
ជូចជា អាណាពានស្រួត អសុកកម្មជាន និង កាយគតាសតិ រួមក្នុង
កាយានុបស្សនា ហេតុអ្នគានជាមិនចែកសមចកម្មជានចេញពីវិបស្ស-
នាកម្មជាន មិនក្នុងទ្វោរយទំន្ម័ោ ។

៩- ព្រះមានព្រះការ ទ្រន់សម្រេចធិត្រប់ប្រការ ដែលមានពិត
ធាយព្រះមហាក្សត្រឈរកុណុណា ព្រះអង្គទ្រន់ត្រាសំដើនអធ្យារសំយរបស់
បុគ្គលទាំងឡាយ ហេតុនោះ ទ្រន់ទេបសម្រេចធិដើម្នីអនុគ្រោះ ធាយ
នំយប្រការធ្វើនៅ ១ ព្រះអង្គទ្រន់សម្រេចកុសលបធិត្រប់ប្រកេទ , ការ
ចារម្រីនសមចការនា និង វិបស្សនាការនានោះ ធ្វើនៅត្រូវ តែកម្មជានទេ៖
ក៏ដែមារម្មណកានទាំងសមចការនា និងវិបស្សនាការនា ជូចជាអាណាពា-
នស្រួត បដិក្សលមនសិការ ក៏ដែមារម្មណការបស់សមចការនា និង ក៏ដែ
មារម្មណការបស់វិបស្សនាការនាពាន ។

សការធិដែលមានពិត ជាមារម្មណការបស់សតិបានទាំងអស់ កាល
បានសិក្សាប្រះធិ ក៏នឹងយើព្យាគា មានវត្ថុប្រើប្រាស់យ៉ាងក្នុងហេតុ ដែល

ជាស់ពេទ្យឲ្យរលីកដល់សភាពការពិត ដូចជា យើងអាចរលីកដល់
 ចំណោកធ្វើនៅ ឬ របស់រាជការយុទ្ធជាន់ សក់ ក្រុម ក្រុម ក្រុម ក្រុម ...
 ជាដើម ក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ យើងមិនបានសង្គតចំណោកធ្វើនៅ ឬ នៅកន្លែង-
 ការយុទ្ធផ្លាយនេះទេទែ , មនុស្សគ្រប់រប មានសក់ ក្រុម ក្រុម
 ក្រុម ក្រុម ក្រុម ដែលចំណោកធ្វើនៅ ឬ នៅកន្លែងការយុទ្ធបាបដិកូលបៀប
 ប្រុង ? ធ្វើឲ្យរលីកដល់សេចក្តីមិនទៀតបាន យើងមានការរៀនដែនក្រោច
 សតិ តែការបាបដិកូលរបស់សក់ ក្រុម ក្រុម ក្រុម ក្រុម និង ចំណោកដែន
 របស់រាជការ កើតធ្វើឲ្យរលីកដល់សភាពពិតបាន ធ្វើឲ្យសតិរលីកដីន
 សភារដីដែលបានប្រាកដក្នុងទិន្នន័យៗ , សតិអាចរលីកដីនាមដមិ
 ដែលពិចារណាបាន ហើយសតិកើតរលីកដីនលក្ខណៈរបស់នាមដមិ និង
 របដមិដែន ឬ ដែលប្រាកដតាមដ្ឋានក្នុងត្រួរក្រុង ត្រួរក្រុង ត្រួរក្រុង ត្រួរក្រុង^១
 ចិត្ត , ទិន្នន័យៗដែលពិចារណាសភារដី កើតមានសេចក្តីសូប់ មិនមាន
 លោក់ ទោស់ មោហ៌ យើងមិនត្រូវជាប់ដំពាក់ក្នុងសេចក្តីសូប់ទិន្នន័យៗ^២
 ទេ និងមិនត្រូវជាប់ដំពាក់ក្នុងសេចក្តីសូប់ទិន្នន័យៗ^៣ , សេចក្តី
 សូប់កែតាមឲ្យនៅ ព្រោះហេតុបច្ចុប្បន្ន ហើយមិនត្រូវជាប់ដំពាក់ក្នុងសេចក្តី

ស្តីប៉ានោះ កែវមេដឹននឹងរបៀបជីវិសការធំដែលប្រាកដក្នុងទណ៌នោះ ឬ
អារម្មណ៍ ដែលធ្វើឡើសតិវបៀបជីវិសការធំ ដែលប្រាកដនោះ
ធ្វើនៅតាមអធូរស្រែយរបស់បុគ្គលិកដែលសន្យាំមករៀន ១ ឆ្នាំ ដោយ
ហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រនៃសម្រេចដែលត្រូវបានពិនិត្យ ការ
អ្នកឧ៖កែវមានអធូរស្រែយរបៀបជីវិសុំ កាលបរិច្ឆេទនូស្សស្សាប់ ប្រ
សត្តស្សាប់ កែវធ្វើឡើរបៀបជីវិភាពមិនទៀត តែបំពេះអ្នកឧ៖កែវមិនទៀត ការ
របៀបជីវិសុំ ប្រការចេញចម្លៀនបងិកលានការកាយ រៀមនិនប្រសើរ ឬ
តែមានអធូរស្រែយក្នុងការរបៀបជីវិសបច្ចុប្បន្នស្សាប់ (មរណស្សីតិ) ការ
គិតជីវិសុំកាយុរបស់ជីវិតដែលមិនយើងយុរ ធ្វើឡើអ្នកនោះនឹងត្រូវបានដោត
ហេតុកៈ និន ទោសៈ បាន ឬ

ហេតុនេះពេញនៅដោយរត្តិដែលជាសំគាល់ទៀតនូវប្រមិនសតិ ជួរដោះ
ទីបមិនគឺរមានទុកសោកជាមួយរត្តិណា ឬ ដែលកែតាមីនក្នុងជីវិត ,
រត្តិទាំងអស់ ជាសតិប្រជាន ពេលដែលសំឡើងម៉ែលកញ្ចក់ យើងទាន
ជនការនៃតែបាស់ កែវរត្តិដែលក្រើនរំបៀបមូរចេញចម្លៀនសតិ ពេលបើញ្ញា
សក់ស្ថារបស់ទីនឹងប្របស់អ្នកដី កែវជាសតិប្រជានបាន ឬ ក្នុងជីវិត

ប្រចាំថ្ងៃ មិនមានវត្ថុបង្កូលដែលគ្មានឡើមប្រើប្រាស់ទេ ? តួយ៉ានីជុំដោយ
សរស់សរកក្នុងអាបារ ក្នុងមាត្របស់ខ្លួនឯង និងរបស់អ្នកដោយដោយ ,
វត្ថុទាំងនេះជានេះក្នុងក្រីនរំលែក ឲ្យរលកកដីសការដឹងមិក្នុងឈណ៍ទៅការ : នោះជានេះ
ឲ្យធ្វើដោយតួដែលមានប្រយោជន៍ជាទីបំផុតក្នុងជីវិត តំការប្រមូលបញ្ហា ឬ
ការរលកដល់ការអប់រសនូវបស់ខ្លួនឯង កើតូច្បាសពិរលកដីសការ-
ការដឹងមិក្នុងឈណ៍ទៅការ យើងអាចសរឡើងដីជាបាន មានការប្រកាន់មា-
ជ្រាលដ្ឋាន ដែលបានសន្យាមករប់ជាតិមិនអស់ យើងនៅបន្ទះសន្យាការ
ប្រកាន់មាំនោះឲ្យកួលប្រើប្រាស់ឡើងឡើត ប្រចាំថ្ងៃ ត្រូវការរកដូរដែលនាំទៅ
ការការរលត់សេចក្តីប្រកាន់នោះ ? សូមវិអកុសរបចិត្តរបស់ខ្លួនឯង កើ-
ជាតុដែលដូយក្រីនរំលែក ឲ្យរលកដីសការដឹងមិក្នុងឈណ៍ទៅការ ឬ
ក្នុងគ្រាម៖ យើងកើតិនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយនុយ
រលកដីស៊ិតរបស់អ្នកដោយ អាចដីសកុសរបចិត្តរបស់អ្នកដោយ ដូចជា
សេចក្តីស្រឡាញៗ សេចក្តីក្នុងលំកាតល្អៗ និង សេចក្តីសង្ស័យ
របស់បុគ្គលដោយ និង កើតិការទិន្នន័យកុសរបចិត្តរបស់ខ្លួន ដូចជា សេចក្តី
អាណាពិតអាស្សី និង សេចក្តីក្នុងរាយការដល់អ្នកដោយ , ចិត្តរបស់អ្នកដោយ

ជាសតិប្បដ្ឋាន បានទេ ? ពេលសតិដីនថា ការដើរចិត្តរបស់អ្នកដោយទៅនៅ៖
ជានាមធ្លឹម ឧណា៖ នៅក្នុងមានការយើង្ហាមសថា មានតួនដែលដីន
ចិត្តរបស់អ្នកដោយទេ ។

មិនមានសការដីណាយ ដែលមិនទៅក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ការប្រមូល
មគ្គមានអ្នក ៥ នៅ៖ មិនត្រូវធ្វើអ្នកឲ្យស្ថិតស្ថាល្អទេ ដើរប្រចាំថ្ងៃរបស់
យើង ជាចម្លៀដលានជីតុនជាទីបំផុត ដែលសតិរបៀកដីនបានគ្រប់
ពេល ៤ វគ្គចំនួនសំខ្លួនរហូត ជារក្សានៃជាសំគីនយើងឲ្យបានប្រមូល
មគ្គមានអ្នក ៥ រហូតបានសម្រចចិត់ទៅក្នុងរបៀប៖ ទោស៖ មោហ៊
យ៉ាន្តប្រាកដ ។

ក្នុងសំយុទ្ធឌីកាយ មហាការរគ្គ កុកុជាកមសុត្រទី ២ មានសេចក្តីប៉ា
កទេនៅ (កុកុជាកម ជីតុនគា) បានលិបុត្រ ព្រះរាជទម្ពោគព្រះអាណន្ទ
ហើយសូរបា “ អារីសោ អាណន្ទ ដែលហោចា ព្រហ្មចារ្យ ៤ ជួរដៃ៖
ព្រហ្មចារ្យដុំបញ្ជី ទីបំផុតព្រហ្មចារ្យយ៉ាន្តណា ” ។

អា- “ សាង ៤ អារីសោ កទុះ អិយមគ្គដែលប្រកប
ដោយអ្នក ៥ គឺ សម្ងាត់ដី សម្ងាសង្គប្បៈ សម្ងាក់ សម្ងាកម្ពោះ

សមាជាតី៖ សមាកាយមេះ សមាសតិ និង សមាសមាតិ នេះជន ជា
ព្រហ្មចាប្បយ ការអស់ទៅនៃភេះ ទោស៖ មោហៈ នេះជាទីបំផុំតរបស់
ព្រហ្មចាប្បយ ។ ”

សៀវភៅកែដល់រៀបរៀនដ្ឋានយោប៊ីយ ៖

- ១ អភិធម្ភួតិវិកានិធីការ ៩ បរិច្ឆេទ ៩ ក្បាល
- ២ មហាប្រជាន ៣ ក្បាល
- ៣ បដិច្ចសមូហ្គាទីបនិទ័ន់ ក្បាលទី ១
- ៤ មហាប្រជានស្ថានសុទ្រ ព្រះពុទ្ធឌីការប្រើប្រាស់ និង អគ្គការ
- ៥ មេត្តសុទ្រ ព្រះពុទ្ធឌីការប្រើប្រាស់ និង អគ្គការ
- ៦ វិតក្តសណ្ឌានសុទ្រ ព្រះពុទ្ធឌីការប្រើប្រាស់ និង អគ្គការ
- ៧ ព្រហ្មយានភាគ ១ ពោលអំពីមរណាស្សពិ និង វិសុំទី ៧
- ៨ ព្រហ្មយានភាគ ២ ពោលអំពីព្រហ្មវិហារកម្មជាន

ប្រព័ន្ធដំបន់ , ថ្វីអាជិព្យ ១០ ភេះ ខេត្ត កែវ ព.ស. ២៥៤៨

